ROMÂNIA COMPETITIVĂ

Valentin Lazea

CPTE, 3 octombrie 2016

I Obiectivele strategiei „România competitivă”

Există un larg consens societal cu privire la necesitatea convergenței cât mai rapide a nivelului Produsului Intern Brut/locuitor (exprimat la Paritatea Puterii de Cumpărare) cu nivelul mediu din Uniunea Europeană. În acest sens trebuie urmărită, în primul rând, o mai bună valorificare a factorilor care intră în componența PIB potențial - capital, forţă de muncă, productivitate - ca singura cale de a majora **în mod sustenabil** creșterea economică de la 3% la 5% anual. Acesta ar putea duce România la un nivel al PIB/locuitor echivalent cu circa 75% din media UE în anul 2025 (faţă de 57% în prezent).

Creşterea potenţială reprezintă ritmul de creştere sănătoasă, sustenabilă, fără afectarea altor indicatori macroeconomici (inflaţie, deficit extern, datorie publică) la care poate spera o ţară pe baza dotării de care dispune la un moment dat cu cei trei factori de producţie care intră în componenţa PIB: capitalul, forţa de muncă, productivitatea (totală a factorilor). Or, aceşti trei factori au cunoscut în ultimii ani o involuţie, după cum urmează:

- investiţiile străine directe, componentă esenţială a factorului **capital**, au scăzut de la o medie anuală de 7,3 miliarde euro în perioada 2004-2008 la o medie anuală de 2,5 miliarde euro în perioada 2009-2015;
- **forţa de muncă** nou intrată în câmpul muncii, la împlinirea vârstei de 18 ani, se situa, în medie, la 365 mii oameni anual în perioada 2004-2008, în timp ce forţa de muncă nou intrată în perioada 2009-2015 s-a redus la circa 250 mii oameni/an, ca urmare a prăbuşirii natalităţii după 1990;
- **productivitatea**, al treilea factor de producţie, depinde în mod covârşitor de calitatea sistemului educaţional. Or, în anul 2012, conform testului internaţional PISA, efectuat în rândul liceenilor de 15-16 ani în 65 de ţări, România ocupa locul 45 la matematică, locul 49 la ştiinţe şi locul 50 la citire şi înţelegerea textului.

Vestea proastă este că economia nu poate creşte sustenabil cu 5 la sută pe an în aceste condiţii, numai pe baza stimulilor monetari, fiscali şi salariali, care în mod inevitabil vor trebui retraşi mai devreme sau mai târziu.

Vestea bună este că economia poate fi adusă la o creştere sustenabilă de 5 la sută pe an dacă se implementează un program atotcuprinzător de reforme structurale, care să potenţeze toţi factorii de producţie menţionaţi.

Un alt obiectiv urmărit în mod implicit de această strategie este pregătirea condițiilor pentru adoptarea cu succes a monedei euro, atunci când România va îndeplini criteriile de convergenţă reală (criteriile de convergenţă nominală sunt îndeplinite deja). Este evident faptul că progrese înregistrate în materie de reforme structurale vor permite României să adopte fără probleme moneda euro şi să continue convergența nominală şi reală chiar în interiorul eurozonei.

Un al treilea obiectiv îl constituie stabilirea unor priorități pentru perioada 2016-2020, în corelare cu angajamentele internaționale ale României şi cu viziunea pe termen lung a Academiei Române (2018-2038). Este importantă bugetarea respectivelor priorități şi canalizarea discursului public şi politic dinspre relaxări fiscale şi monetare înspre reformele structurale. Doar prin consens societal şi politic pot fi implementate proiecte naționale pe termen lung, care exced ciclurile electorale.

Nu în ultimul rând, un al patrulea obiectiv al acestei strategii îl constituie crearea de condiții de producție în mod echilibrat pe întregul teritoriu al României, precum şi un tratament nediscriminatoriu aplicat capitalului străin şi autohton.

După ani de zile în care economia românească a fost pilotată prin programe elaborate de Fondul Monetar International, Banca Mondială sau Comisia Europeană, a sosit timpul ca elitele acestei ţări să agreeze un program de inspirație proprie, care să respecte spiritul european şi principiile economiei de piaţă.

II Particularitățile strategiei “România competitivă”

Focalizarea acestei strategii este pe sectorul real al economiei, singurul care poate crea condițiile unei convergențe de succes. În acest sens, strategia „România competitivă” nu are pretenția de a constitui un proiect de ţară. Mai concret, strategia se concentrează pe modalitățile de creștere a Produsului Intern Brut şi mai puţin/deloc pe modalitățile de împărțire a acestuia, o sarcină eminamente politică.

Din acelaşi motiv, strategia nu îşi disipează eforturile în domenii conexe precum: protejarea resurselor naturale şi a mediului; combaterea sărăciei; reducerea corupției şi dominația legii etc.; toate aceste domenii fac obiectul unor strategii guvernamentale separate.

Ambiționând să facă un număr limitat de lucruri, strategia „România competitivă” îşi propune să le facă mai bine. Alte particularități ale strategiei vor rezulta din prezentarea metodologiei utilizate.

III Metodologia strategiei „România competitivă”

Grupul de lucru, constituit la inițiativa Guvernului, sub înaltul patronaj al Președinției României şi beneficiind de implicarea semnificativă a Băncii Naționale a României, a Academiei Române şi a unor companii de consultanță din mediul privat, a efectuat, în primul trimestru al anului 2016, o mapare a domeniilor strategice care pot contribui - prin intermediul celor trei factori de producție menționați - la creșterea sustenabilă a PIB. Din analiză, au rezultat 16 domenii strategice, după cum urmează:

OAMENI

- Educaţie
- Sănătate
- Natalitate
- Diaspora

PRODUCTIVITATE

- Agricultura
- Sectoarele creative
- Tehnologia Infomaţiei şi comunicaţiile

CAPITAL

- Fonduri europene
- Piaţa de capital
- Investiţii directe

FACILITATORI

Infrastructura	Debirocratizare	Cercetare-Dezvoltare
Cadastru	Achiziţii publice	Eficienţa energetică

Ulterior, pornindu-se de la strategiile sectoriale afișate pe site-urile ministerelor, s-au identificat acele obiective care, în cadrul fiecărui domeniu strategic, serveau cel mai bine scopul creșterii PIB potențial, cu un buget rezonabil şi fără o coloratură ideologică. Au rezultat, într-o primă fază, 41 de astfel de obiective.

Fiecare obiectiv a fost împărțit în măsuri concrete, cu termene, cu responsabili instituționali şi cu o estimare de buget. Au rezultat 90 de măsuri cu un buget total estimat la 16,9 miliarde euro (circa 10,5% din PIB) cumulat pe perioada 2016-2020. Din cele 10,5% din PIB necesare, circa două treimi se găsesc deja în bugetele ministrelor, fiind necesară doar o prioritizare a acestora. Pentru restul de o treime sunt necesare eforturi fiscale suplimentare.

Din cele expuse mai sus rezultă alte două caracteristici ale strategiei, care o fac unică în peisajul românesc:

- efortul constant de **a prioritiza**. De fapt, prioritățile de pe site-urile ministerelor constituie doar o listă de dorințe, atâta timp cât transpunerea lor în practică ar necesita, cumulat, circa 300% din PIB (sau nouă bugete anuale). Incapacitatea administrației publice de a selecta unele proiecte şi de a renunța la altele derivă dintr-o cultură a neasumării răspunderii, a imixtiunii politicului etc. Se ajunge la o situație în care toate proiectele fiind prioritare, nici unul nu mai este prioritar cu adevărat.
- Efortul constant de **a bugeta**. De prea multe ori, decidenții iau anumite decizii în absența oricăror informații privind bugetele necesare sau a unor analize cost/beneficiu.

Varianta de lucru a strategiei, finalizată în luna mai, a constat într-un număr de 16 fișe sintetice, detaliind, pe de o parte, starea de fapt existentă, iar de pe altă parte, cele 41 de obiective şi 90 de măsuri specifice, cu bugetele atașate.

Lansarea oficială, publică, a strategiei „România competitivă” a avut loc în data de 5 iulie, beneficiind de participarea Președintelui României, a Primului-Ministru, a Președintelui Academiei şi a Guvernatorului BNR. În perioada 11 iulie - 19 septembrie au avut loc, la Casa Academiei Române, 16 întâlniri cu reprezentanți ai grupurilor interesate (patronate, sindicate, parlamentari, societate civilă), pe fiecare din cele 16 domenii prioritare.

1. ABSORBȚIA FONDURILOR STRUCTURALE EUROPENE

STAREA DE FAPT

În urma exercițiului financiar 2007 – 2013, UE s-a concentrat în exercițiul financiar prezent (2014-2020) nu doar pe capacitatea de absorbție, ci pe concentrarea tematică a domeniilor ce pot fi susținute prin fonduri structurale grupate în jurul a 11 obiective tematice comune ale statelor membre (*Investment for Growth & Jobs).*

Pentru ca un proiect să poată fi finanţat cu fonduri Europene Structurale şi de Investiţii, acesta trebuie să se înscrie într-o strategie națională (ex: Strategia de Cercetare și Inovare; Strategia pentru Consolidarea Administraţiei Publice, Masterplanul General de Transport, Strategia Naţională de Sănătate, Strategiile relevante în domeniul educaţiei,etc.), să se încadreze în obiectivele Strategiei Europa 2020 și, desigur, să corespundă priorităților de finanțare stabilite prin regulamentele europene.

Cele mai mari bariere identificate în accesarea fondurilor:

1. Neadecvarea la noua schemă de accesare a fondurilor UE a administrației centrale și locale (lipsa capacităţii administrative care să genereze, implementeze şi monitorizeze proiecte mature, finanţabile din FESI)
2. Complexitatea procedurilor de proiect

OBIECTIVE

OBIECTIVUL 1: Consolidarea capacităţii de elaborare, evaluare și monitorizare a politicilor publice la nivelul administraţiei publice centrale şi locale în vederea dezvoltării, implementării şi monitorizării unui pachet de proiecte mature, care să corespundă priorităţilor strategice stabilite prin politicile publice naţionale şi în linie cu orientările UE.

La nivelul Acordului de Parteneriat au fost identificate 11 ministere prioritare pentru consolidarea capacităţii administrative la nivel central. Autorităţile publice locale trebuie să fie şi ele vizate şi susţinute pentru consolidarea capacităţii administrative. Resursele pot fi distribuite la nivelul ministerelor în funcție de ariile prioritare destinate finanțărilor acoperite de acestea.

Măsura 1: Întărirea unităților de politici publice la nivelul Ministerelor prioritare
Măsura 2: Stabilirea unor comitete tematice la nivelul Guvernului cu rolul de a corela și de a creste calitatea politicilor publice care să genereze un portofoliu de proiecte finanțabile din fonduri europene structurale și de investiții.

OBIECTIVUL 2: Simplificarea procesului și a procedurilor de depunere şi implementare a proiectelor finanţate din FESI – demers care să fie implementat de Ministerul Fondurilor Europene în parteneriat cu MDRAP şi MADR (instituţii care îndeplinesc rol de autoritate de management), Autoritatea de Certificare din cadrul MFP şi Autoritatea de Audit din cadrul Curţii de Conturi. Procedurile elaborate pentru fiecare funcție exercitată de Autoritățile de Management se actualizează în conformitate cu dezvoltarea modulelor sistemului informatic dedicat

(MySMIS2014)

Măsura 1: Dezvoltarea modulelor MySMIS și elaborarea manualelor privind utilizarea sistemului informatic de către beneficiari
Măsura 2: Operaționalizarea graduală a modulelor dezvoltate (ex. depunere cerere de finanțare, contractare, monitorizare indicatori etc.)
Măsura 3: Standardizarea procedurilor de lucru ale AM în conformitate cu modulele sistemului informatic.

Buget:

OBIECTIVUL 1: 340 milioane euro (FSE + național) asigurați prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, Obiectiv Specific 1.1 "Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP" și Obiectiv Specific 2.1 "Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP)"

Responsabili: cele 11 ministere prioritare sub coordonarea CPM si MDRAP

Termen: permanent

OBIECTIVUL 2: Cheltuielile sunt legate de activităţile curente ale MFE-MDRAP-MADR-AC şi restul instituţiilor partenere. Nu este necesar un buget suplimentar.

Termen: Termene asumate conform Memorandumului privind calendarul de activități privind operaționalizarea sistemului informatic integrat SMIS2014+/MySMIS2014, aprobat în Ianuarie 2016.

Responsabili: MFE, MDRAP, MADR, Autoritatea de Certificare, sprijinite de Autoritatea de Audit

2. ACHIZIȚII PUBLICE

Stare de fapt:
Sistemele de control administrativ din domeniul achizițiilor publice sunt redundante, cu efecte parțiale și cu accent aproape exclusiv pe legalitatea procesului, lăsând deoparte calitatea acestuia, asigurarea eficienței cheltuielilor prin încurajarea concurenței și transparenței.
Nu există capacități și abilități tehnice la nivelul autorităților contractante în identificarea necesității, pregătirea documentației de atribuire, evaluarea ofertelor și implementarea proiectelor
Monitorizare este scăzută, fiind axată pe activitatea statistică și nu pe performanță

PRIORITĂȚI ȘI MĂSURI:

A. **Adoptarea noului cadru legislativ în materie de achiziții publice, prin transpunerea Directivelor UE în domeniu, adoptarea legii privind sistemul remediilor și a legislației secundare aferente.**

Odată cu schimbarea cadrului legislativ prin adoptarea unui pachet de legi în domeniul achizițiilor publice în mai 2016, a fost dat startul unei noi abordări a cheltuirii banilor publici în România, în mod eficient şi promovând competitivitatea.
Achizițiile vor fi precedate de analizarea atentă a prețurilor fiecărui produs/serviciu/lucrare, a raportului calitate/preț și de studierea pieței.
În plus, noua legislație aduce un grad sporit de transparență prin faptul că achizițiile se vor derula exclusiv online, prin intermediul SEAP (în curând, noul sistem SICAP), până în 2018.

O schimbare importantă o reprezintă împărțirea procesului de achiziție publică în trei etape.

I. etapa de planificare/pregatire, inclusiv consultarea pieței;
II. etapa de organizare a procedurii și atribuirea contractului/acordului-cadru;
III. etapa de executarea și monitorizarea implementarii contractului/acordului-cadru.

Practic, prin acestă abordare, se acordă o mai mare importanță etapei I de pregătire a procesului de achiziție și prin etapa a III-a se extinde reglementarea asupra executării contractelor (etapă nereglementată prin legislația anterioară).

I. **ETAPA I DE PLANIFICARE A ACHIZIȚIEI** introduce mai multe concepte şi reguli noi , cum ar fi:

I.1 conceptul **strategiei de contractare / strategiei anuale**, prin care sunt documentate temeinic deciziile referitoare la alegerea modalităților prin care vor fi realizate achizițiile publice menite să satisfacă necesitățile unei autorități contractante.

2. ACHIZIŢII PUBLICE

I.2 Detalierea regulilor de calcul a valorii estimate a achiziției și a modalităților de consultare a pieței.
Autoritatea contractantă poate derula un proces de consultare a pieței, ca parte a procesului de achiziție publică, care se inițiază prin **publicarea în SEAP a unui anunț privind consultarea**, în cazul în care dorește achiziționarea unor produse/servicii/lucrări cu grad ridicat de complexitate tehnică, financiară sau contractuală, **ori din domenii cu un rapid progres tehnologic**.
Aspectele supuse consultării vizează, , potențiale soluții tehnice, financiare sau contractuale pentru satisfacerea nevoii autorității contractante, fără a se limita la acestea , precum și aspecte legate de strategia de contractare, inclusiv divizare pe loturi, posibilitatea solicitării de oferte alternative și altele asemenea.

Cu cât etapa I de planificare/pregătire va fi mai laborios pregătită, cu atât va crește gradul de succes al achiziției.

I.3 Conceptul de servicii auxiliare achiziției publice. Aceste servicii dau posibilitatea autorităților contractante de a recurge la expertiză externă pentru realizarea integrală sau doar a unor faze ale procesului de achiziție publică (spre exemplu: asigurarea infrastructurii necesare pentru derularea procedurii de atribuire, evalurea ofertelor etc.). În acest context, se pune accent pe **Unitățile de Achiziții Centralizate (UCA)**, dar și pe faptul că atenția trebuie direcționată către obținerea rezultatului.

I.4 Introducerea Documentului Unic de Achiziție European (DUAE)

DUAE reprezintă un instrument care facilitează participarea operatorilor economici la procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică/sectoriale și reduce sarcinile administrative pentru autoritățile/entitățile contractante, fiind instituit la nivelul Uniunii Europene prin Regulamentul C.E. nr. 7/2016. Conform legislației naționale (Legea nr. 98/2016 și Legea nr. 99/2016), acesta este obligatoriu a fi utilizat atât de către autoritățile contractante cât și de către operatorii economici participanți la procedurile de atribuire.

DUAE reprezintă o declarație pe propria răspundere a operatorului economic, potrivit căreia acesta nu se află într-una dintre situațiile de excludere prevăzute de legislația națională și îndeplinește criteriile de calificare şi selecție.
Doar ofertantul aflat pe primul loc după evaluarea tuturor ofertelor depuse, conform criteriului de atribuire precizat în anunțul de participare/simplificat, va trebui să prezinte documentele suport indicate în fișa de date a achiziției, în vederea probării celor asumate prin DUAE.

I.5 Criteriile de atribuire „calitate-preț" și „costul cel mai scăzut".
Prin normele metodologice se detaliază modul de stabilire și de aplicare a criteriilor de atribuire „calitate-preț" și „costul cel mai scazut", care au fost introduse ca elemente de noutate prin legea achizițiilor publice.
Aplicarea criteriului de atribuire **„calitate-preț"** este obligatorie în cazul contractelor având ca obiect prestații intelectuale (de natura celor de consultanță/asistență tehnică, elaborare studii, proiectare, supervizare, sau altele asemenea, aferente unor proiecte de complexitate ridicată), iar stabilirea ofertei câştigătoare se realizează prin aplicarea unui sistem de factori de evaluare unde ponderea alocată factorului preț nu poate fi mai mare de 40%.
În cazul în care criteriul de atribuire utilizat este **„costul cel mai scăzut"**, acesta se calculează prin însumarea cuantificărilor în unitatea monetară, exprimate în valoare netă, a eforturilor autorității contractante corespunzătoare elementelor ciclului de viață identificate de autoritatea contractantă ca

fiind relevante pentru obiectul contractului în fiecare an de utilizare a echipamentului, serviciului sau lucrării achiziționate și în plus față de costul de achiziție.

ETAPA a II-a DE ORGANIZARE A PROCEDURII ȘI ATRIBUIRE A CONTRACTULUI.

II.1 Eficientizarea procesului de evaluare ex-ante a documentaţiilor de atribuire transmise în SEAP, printr-o reducere graduală a numărului de documentații de atribuire verificate, **în baza unei analize de risc și/sau aleatoriu,** astfel încât să permită:

- orientarea spre o verificare a aspectelor de fond, adică eliminarea cerințelor restrictive care sunt generate de subiectivismul apărut pe parcursul derulării procedurii de atribuire, urmare a formulărilor ambigue din fișa de date a achiziției;
- înțelegerea contextului în care se desfășoară achiziția, respectiv obiectul contractului de achiziție publică în cauză, deci implicit îmbunătățirea calității procesului de evaluare ex-ante.

Ca urmare, va creşte responsabilizarea autorităţilor contractante în alegerea corectă a procedurii de atribuire și în elaborarea documentațiilor de atribuire.

II.2 Reducerea termenelor impuse prin legislaţie.

II.3 O nouă abordare ce trebuie urmată de autoritățile contractante în procesul de evaluare a ofertelor. Mai exact, este vorba despre împărțirea acestui proces pe faze ce se finalizează cu rezultate intermediare ce sunt comunicate ofertanților. Fazele de evaluare încep cu analiza documentului european nou introdus, DUAE, continuă cu analiza ofertelor tehnice, a celor financiare, cu aplicarea criteriului de atribuire, documentele ce probează îndeplinirea cerințelor de calificare urmând a fi solicitate numai ofertantului clasat pe primul loc.
În evaluarea ofertelor, autoritățile contractante sunt îndrumate să orienteze acest proces pe aspecte de fond din conținutul ofertelor. În acest scop, sunt clarificate, prin oferirea unor repere clare, **conceptele de abateri tehnice minore, erori aritmetice, vicii de formă.** Se atrage atenția asupra necesității ca deciziile comisiei de evaluare să fie documentate astfel încât să se poată asigura trasabilitatea acestora în orice moment.

II.4 Eliminarea regulilor rigide cu privire la determinarea preţului neobişnuit de scăzut, nemaiexistând un procent care se aplică în cazul tuturor achizițiilor publice la întreaga valoare a propunerii financiare. Comisia de evaluare trebuie să identifice elementele de preț ce diferă cu mult raportat la prețurile pieței (utilizându-se ca referențiale buletine statistice, indici bursieri și altele asemenea), pentru acestea urmând a fi solicitate explicații punctuale ofertanților.

ETAPA a III-a DE EXECUTARE ȘI MONITORIZARE A IMPLEMENTARII CONTRACTULUI

III.1 Introducerea posibilităţii de a plăti direct subcontractanţii
Atunci când un subcontractant îşi exprimă opţiunea de a fi plătit direct, autoritatea contractantă are obligaţia de a stabili în cadrul contractului de achiziţie publică clauze contractuale obligatorii ce prevăd transferul de drept al obligaţiilor de plată către subcontractant pentru partea din contract aferentă acestuia.

III.2 Monitorizarea atentă a modificărilor contractelor în timpul implementării lor
Au fost clarificate, prin oferirea unor repere clare privind condiţiile în care pot fi modificate contractele fără organizarea unei noi proceduri de atribuire, conceptul de modificare substanţială, înlocuirea personalului de specialitate nominalizat pentru îndeplinirea contractului.

III.3 Publicarea documentelor constatatoare în SEAP

Documentele constatatoare se emit atât pentru contractanţi cât şi pentru subcontractanţi la solicitarea acestora şi conţin informaţii referitoare la îndeplinirea / neîndeplinirea obligaţiilor contractuale de către aceștia și, dacă este cazul, la eventualele prejudicii.

B. Soluționarea deficiențelor din implementare cu scopul de a sprijini pregătirea și implementarea viitoarelor contracte de achiziții publice

Măsura 1: Instituirea obligativității de cartografiere a utilităților

- Managementul utilităților: documentațiile de atribuire nu cuprind în mod sistematic informații despre amplasarea rețelelor de utilități sau, în numeroase cazuri, aceste informații (dacă sunt prezentate) nu reflectă situația reală;
- Problematica gestionării autorizațiilor: antreprenorii sunt adesea făcuți responsabili pentru obținerea autorizațiilor care ar fi trebuit să fie furnizate de către autoritățile contractante și care ar trebui să fie disponibile atunci când este atribuit contractul. Transferul responsabilității descurajează ofertanții serioși, conducând la întârzieri semnificative în execuție și la costuri suplimentare. Ca urmare, autoritatea contractantă este pusă într-o poziție în care depinde de contractor, deși a transferat oficial responsabilitatea către acesta;
- Măsura are impact economic deoarece se va reduce numărul actelor adiționale care suplimentează prețul inițial al contractelor/numărul corecțiilor financiare. Impactul economic nu poate fi determinat cu exectitate.

Măsura 2: Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 28/2008 privind aprobarea conţinutului-cadru al documentaţiei tehnico-economice aferente investiţiilor publice, precum şi a structurii şi metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiţii şi lucrări de intervenţii

- Măsura are impact economic deoarece se vor diminua corecțiile financiare. Impactul economic nu poate fi determinat cu exectitate deaorece proiectul de modificare al HG 28 este în lucru la nivelul MDRAP (se proconizează o modificare majoră).
- Rolul studiilor de fezabilitate, al indicatorilor aferenți și al "devizului general" în timpul implementării proiectului va fi de asemenea eficientizat, inclusiv prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 28/2008, astfel încât să se treacă de la indicatori tehnici și linii bugetare detaliate, la un set limitat de indicatori bugetari, economici și de performanță cu scopul de a verifica sustenabilitatea financiară și oportunitatea economică a proiectului.
- În plus, pentru proiectare și execuție, studiile de fezabilitate nu vor mai include soluții tehnice obligatorii, lăsând antreprenorilor flexibilitate în proiectarea lucrărilor având în vedere obiectivele de performanță definite în studii și în documentația de atribuire.

2. ACHIZIŢII PUBLICE

Măsura 3: Configurarea unei unități de achiziții centralizate în cadrul MFP (obligatorie pentru bunurile selectate pentru administrația centrală)

- Măsura are impact economic deoarece se vor obține prețuri mai mici având în vedere creșterea de cantități. Impactul economic nu poate fi determinat cu exectitate.
- Impactul folosirii UCA poate fi sintetizat, după cum urmează: (i) economii de fonduri publice prin economii de scară ca rezultat al creșterii volumului comenzilor; (ii) eficiență și reducerea costurilor tranzacției generate prin standardizarea achizițiilor; (iii) posibilitatea implementării anticipate a ciclului complet de achiziții derulat exclusiv electronic; (iv) o alternativă profesionistă la lipsa de cunoștințe de specialitate și resurse neadecvate la nivelul autorităților contractante mici; (v) profesionalizarea sistemului de achiziții publice generat prin specializarea personalului de achiziții angajat la UCA.

Măsura 4: Efectuarea unui studiu de fezabilitate pentru stabilirea oportunității recurgerii la sprijinul UCA sau la consorții de AC la nivel regional, pentru achiziții din sectoarele identificate și detalierea modelelor de implementare a conceptului de UCA. /Configurarea cadrului legal pentru funcționarea UCA pe baza rezultatului studiului de fezabilitate (ex. stabilirea sectoarelor de achiziții relevante)

Buget: *fără impact asupra bugetului de stat* ; **Responsabili:** ANAP, MFP, MECRM, MDRAP

3. AGRICULTURA

STAREA DE FAPT:

Nefinalizarea cadastrului agricol (doar 21% din terenurile şi clădirile agricole fiind incluse în cadastru până în februarie 2016) scade valoarea activelor, le face greu tranzacţionabile şi impietează asupra rezultatelor economice.

Reticenţa fermierilor români de a intra în structuri asociative cu scop lucrativ (1% din total) reduce economiile de scală și îngreunează investiţiile în infrastructură.

Mai puţin de 15% din suprafaţa amenajabilă cu sisteme de irigaţii este, de fapt, irigată în anul 2015, în timp ce schimbările de climă afectează grav recoltele în jumătatea de sud a ţării.

Învăţământul profesional agricol a fost redus drastic din 1995, iar agricultorii români nu beneficiază de o consultanţă de specialitate conform practicilor din UE. Doar 7% au studii agricole.

OBIECTIVE ŞI MĂSURI:

A. **Finalizarea cadastrului şi a intabulării pentru terenurile agricole** (a se vedea Direcţia strategică "Cadastru")

B. **Creşterea la 20% până în 2020 a ponderii fermierilor mici şi mijlocii incluşi în structuri asociative cu scop lucrativ**

Tabel 1: România, dinamica grupurilor de producători din sectorul fructelor şi legumelor

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	11	20	36	36	32	23

Măsura 1: Campanie de informare intreprinsă de MADR în colaborare cu Camerele Agricole Judeţene şi cu TVR pentru informarea fermierilor mici şi mijlocii referitor la avantajele constituirii în forme asociative cu scop lucrativ (grupuri şi asociaţii de producători, cooperative etc.)

- ✓ o voce comuna în faţa furnizorilor de input-uri, a reţelelor de magazine, a exportatorilor etc.
- ✓ contracte pe termen lung, predictibile
- ✓ capacitate sporită de a obţine consiliere de la Camerele Agricole Judeţene

- ✓ luarea în calcul a costurilor reale ale desfacerii individuale a producţiei (costuri de transport, costuri de cazare, costuri cu intermediarii etc.)
- ✓ explicarea confuziei privind „dubla impozitare"

Reportajele pot ilustra experienţele unor Grupuri de Producători de succes (ex: Hortifruct).
Implicarea bisericii (peste 80% rata de încredere în mediul rural) în explicarea avantajelor asocierii, prin protocol între MADR şi BOR.
Buget: 10mil lei / 5 ani

Măsura 2: Continuarea acordării de sprijin de la buget condiţionat de intrarea producătorilor agricoli în asociaţii (legume-fructe, programul „Primul utilaj agricol" etc.)
Buget: 53 mil euro / PNDR 2014-2020 (numai pentru sectorul fructe şi legume)

Măsura 3: Acord între MADR şi autorităţile locale privind constituirea de Centre de colectare şi valorificare a produselor agricole, numai pentru producătorii constituiţi în asociaţii. Realizarea de depozite noi sau reabilitarea celor existente, cu o capacitate intre 500 tone si 5000 tone, cu mandatarea Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii de emitere de garanții în favoarea instituțiilor de credit care acordă finanțare beneficiarilor programului. Valoarea maximă a garanției este de 80 % din valoarea finanțării acordate de investițiile de credit.
Buget: 50 mil euro / 5 ani

Calendar:

2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ani
1	3	6	10	15	20	%

Riscuri: Fărămiţarea din nou a terenurilor prin moştenire, dacă nu se reglementează problema prin modificarea Codului Civil.

C. Reabilitarea şi modernizarea infrastructurii principale de irigaţii pe o suprafaţă de 820.000 ha până în anul 2020

Tabel 2: *Suprafaţa irigată în sistemul administrat de ANIF* (mii ha)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
320	258	297	83	103	161	181	145

Măsura 1: Elaborarea şi implementarea unei Strategii duale a sectorului de irigaţii.

- ✓ irigaţia prin pompare este rentabilă la câmpie doar pentru fermele mijlocii şi mari, care îşi pot permite costul curentului electric, în timp ce irigaţia prin cadere gravitaţională este rentabilă şi pentru fermele de mici dimensiuni (pomicultură, viticultură) de la deal şi podiş.
- ✓ strategia are in vedere numai reabilitarea infrastructurii principale de irigatii
- ✓ judeţul Brăila, caracterizat prin existenţa unor ferme mari, eficiente economic, găzduieşte circa 60% din

suprafaţa irigată în prezent.

- ✓ economiile bugetare rezultate pot fi redirecţionate către sprijinirea altor acţiuni prioritare ale MADR: finalizarea cadastrului agricol, stimularea structurilor asociative cu scop lucrativ, impulsionarea învăţământului agricol etc.

Buget: (semificativ mai puţin de) 4,5 miliarde lei
Suma de 4,5 miliarde lei a fost decisă politic, in Parlament, pe teren existând posibilitatea unor abateri în minus de la aceasta. În al doilea rând, în condiţiile unui deficit bugetar aflat la limita de sus, pentru anul 2016 s-au găsit mai puţin de 140 milioane lei pentru această măsură. Dar chiar şi aceşti bani este puţin probabil ca vor fi cheltuiţi în acest an, deoarece este necesară în prealabil aprobarea strategiei naţionale de irigaţii.

Măsura 2: Refacerea structurii de personal a Agenţiei Naţionale de Îmbunătăţiri Funciare (ANIF), care prin restructurări repetate a ajuns de la 8000 la circa 1500 persoane. Angajarea a minimum 995 persoane care să presteze, în acelaşi timp, muncă de electromecanici şi paznici.

Buget: aproximativ 100 milioane lei / 5 ani pentru 1000 de salariaţi în plus
Având-se în vedere ca aceleaşi servicii erau prestate de firme private, cu un cost de 150 milioane lei/ 5 ani, rezultă o economie de circa 50 milioane lei / 5 ani.

Calendar:

2017	2018	2019	2020	Ani
250	400	580	820	(mii ha)

Riscuri: Extinderea sistemelor de irigaţii şi la producătorii mici de la câmpie, care nu vor putea suporta costul energiei electrice şi vor solicita in continuu subvenţii.

D. Revigorarea învăţământului agricol şi a consultanţei agricole; creşterea până la 20% a ponderii fermierilor cu studii agricole (măsură care nu necesită buget)

Tabel 3: *Număr total elevi cuprinşi în învăţământul agricol (nivel, liceal, postliceal şi profesional)*

2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
16.937	16.551	12.981	10.837	10.198	6.006	4.511	6.427

Tabel 4: *Număr de cursanţi la cursuri de calificare organizate de C.A.J. din subordinea Consiliilor judeţene, sub coordonarea tehnică a MADR*

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
22.608	36.741	32.822	16.173	18.297	14.147	17.291	9.546	8.295	7.398	7.157

3. AGRICULTURA

Măsura 1: Asigurarea unui nivel corespunzător de cunoştinţe prin intermediul învăţământului general obligatoriu elevilor din mediul rural. Implementarea unui sistem prin care facultăţile de stat să ofere din oficiu 10% din burse de studii celor mai buni absolvenţi de liceu din mediul rural, cu condiţia ca aceştia să semneze un angajament de întoarcere şi profesare în comuna natală (valabil pentru cadre didactice şi cadre medicale).

Măsura 2: Trecerea unor licee şi scoli profesionale din mediul public în mediul privat. Finanţarea de către sectorul privat a acestora, cu condiţia primirii în continuare de subvenţii (în diminuare) de la buget.

Măsura 3: Revizuirea sistemului de existent de consiliere pentru fermieri (variante: sistem pe baza de voucher pentru fermieri si deschiderea pietei de servicii de consiliere si consultanta)

Calendar:

2016	2017	2018	2019	2020	Ani
8	10	13	16	20	% din total

Riscuri: O atitudine refractară din partea Consiliilor judeţene, atât în ce priveşte transferul unor licee şi şcoli profesionale în administrarea sectorului privat, cât şi în ce priveşte desfiinţarea CAJ şi reînfiinţarea ANCA.

Buget: Mai puţin de 1,1 miliarde euro (5 miliarde lei) pentru perioada 2016-2020

Responsabili: MADR, ANIF, ANCPI, MECS.

4. ATRAGEREA DE INVESTIȚII DIRECTE

Stare de fapt:

Investițiile străine directe atrase de economia națională reprezintă un catalizator important atât pe termen scurt cât și pe termen lung. Pe termen scurt, aceasta contribuie printre altele la creșterea Produsului Intern Brut, creșterea numărului de salariați și a încasărilor bugetare, iar pe termen lung poate ajuta la sporirea potențialului de creștere prin aportul de capital fizic și financiar, prin transferul de know-how, intensificarea concurenței și îmbunătățirea productivității totale a factorilor de producție.

În 2014, cifra de afaceri a firmelor de tip investiții străine directe a fost de 131.8 miliarde euro. Numărul de angajați al acestora a fost de 1124 mii salariati, reprezentând la momentul decembrie 2014, 25.4% din numărul total de salariați din economie, respectiv 32.4% din salariații din mediul privat.

Totalul capitalului privat a crescut de la 13 miliarde în anul 2000 (80% capital autohton vs. 20% capital străin) la aproximativ 100 de miliarde de euro la finalul anului 2014, din care 48% capital străin și 52% capital autohton. Volumul capitalului străin a sporit față de anul 2000 de 17 ori, cu 44 miliarde de euro, în timp ce capitalul local s-a majorat de 5 ori, cu 40 de miliarde euro.

Impact salarial: Din perspectiva structurii ISD pe ramuri, există o prezență semnificativă în sectoare precum Intermedieri financiare și asigurări, Comerț, Mijloace de transport, Metalurgie, Tehnologia Informației, Activități profesionale, servicii suport, alimente, băuturi și tutun. Nivelul salarial este unul peste media națională (de 438 euro în februarie 2016). De exemplu, în IT&C salariul mediu net este de 1157 euro, fabricarea produselor de tutun 1065 euro, intermedieri financiare și asigurări 863 euro, industria metalurgica.

Un intrument util în atragerea și utilizarea ISD a fost până în prezent ajutorul de stat. Pe schema de ajutor de stat HG 807/2014 au fost acordate ajutoare de stat de 98 de milioane de euro care au generat investiții cu o contribuție la dezvoltare regională de 123 milioane de euro și peste 3.300 de locuri de muncă în 2014. De asemenea, în perioada 2007-2014 ajutoarele de stat decontate au reprezentat 473 milioane de euro care au avut o contribuție la dezvoltarea regională de 1,68 miliarde de euro și peste 14,4 mii angajați – 1 euro investit în ajutoare de stat a avut în perioada de referință un multiplicator de peste 3,5.

Perspective și evoluții semestrul I 2016: Conform raportului *Ernst&Young – European Attractiveness survey 2016* , în 2015, România a fost pe locul 6 după numărul de locuri de muncă create de FDI – *FDI job creation* - (12746; +17% comparativ cu anul 2014) și pe locul II la nivelul țărilor din Europa Centrală și de Est, după Polonia (19651).

Totodată, potrivit Băncii Naționale a României, investițiile realizate de nerezidenți au crescut cu 12.2% în perioada ianuarie-iulie 2016 comparativ cu primele 7 luni din 2015. Creșterea influxului de capital străin are un impact pozitiv asupra oamenilor și dezvoltării regionale, contribuind la crearea de locuri de muncă și la veniturile bugetare ale regiunii. Dacă privim la evoluția numărului de salariați, acesta a ajuns în luna iulie 2016 la cel mai ridicat nivel de după criza economică din anul 2008, de 4,722 milioane de salariați. A existat o creștere de 152 mii

de salariați între iulie 2016- iulie 2015. Ținând cont de faptul că cele mai multe angajări s-au făcut în sectorul privat: comerț (+20 mii), hoteluri și restaurante (+19 mii) auto (+15,3 mii), construcții (+14,7 mii), , IT (+11 mii). În aceste sectoare cel mai probabil o contribuție semnificativă au avut-o și investițiile străine directe atrase, cu atât mai mult cu cât cele mai multe au fost create în industria prelucrătoare – sector în care sunt localizate cele mai multe dintre ISD. După estimările Departamentului de Promovare a Comerțului și Investițiilor, în jur de 30% din cele 152000 au fost create de investițiile străine atrase.

Principalele constrângeri (identificate în urma întâlnirilor și interviurilor cu 100+ firme cu capital străin existente în România și cele în stadiul de prospectare):

- ✓ Proceduri rigide și greoaie (obținerea autorizațiilor de mediu; a vizelor pentru cetățenii din afara Uniunii Europene; a ajutorului de stat etc.)
- ✓ Contactul limitat cu investitorii străini după ce aceștia au finalizat procesul de investire
- ✓ Legăturile slabe între companiile locale și străine atât în interiorul parcurilor industriale cât și în necesitatea de a crea clustere industriale

OBIECTIVE

OBIECTIV 1: Simplificarea procedurilor de autorizare în diferite domenii

Măsura 1: Simplificarea procedurilor de acordare a autorizațiilor de mediu (fără impact bugetar; responsabili: Ministerul Mediului și Ministerul Economiei)

Măsura 2: Simplificarea modului de acordare a vizelor pentru cetățenii non-EU (dupa modelul Polonez) – facilitarea mobilității forței de muncă atât pentru expați, cât și pentru specialiști internaționali necesari (fără impact bugetar; responsabili: Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Economiei)

OBIECTIV 2: Accelerarea eficientizării acordării ajutorului de stat și îmbunătățirea criteriilor de alocare a acestuia

Măsura 1: Scurtarea timpului de analiză de la înmânarea aplicației la decizia finală de acordare a ajutorului de stat, în special în cazul răspunsurilor la întrebarile lămuritoare (fără impact bugetar; responsabili: Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Economiei)

OBIECTIV 3: Îmbunătățirea relației dintre autoritățile publice și investitori

Măsura 1: Crearea cadrului legal la nivelul autorităților publice locale în vederea îmbunătățirii serviciilor de aftercare oferite investitorilor existenți (Ministerul Economiei, autorități locale)

Măsura 2: Promovarea susținută a parcurilor industriale și sprijinirea formării unor clustere industriale între companii din același sector de activitate

Buget: fără impact bugetar

Responsabili: MECRMA, MDRAP, MAE, MF, autorități locale

5. CADASTRUL ŞI CARTEA FUNCIARĂ

STAREA DE FAPT

Sistemul de evidenţă a proprietăţilor este motorul unei economii de piaţă capitalistă de succes. (Hernando de Soto – The Mistery of Capital, New York, 2001) [...] reduce costul tranzacţiilor, securizează drepturile de proprietate şi reduce corupţia. Un sistem eficient aduce beneficii investitorilor, în special femeilor, tinerilor şi săracilor. Bogaţii pot investi în sisteme de securitate pe când săracii sau micii investitori nu au această posibilitate.

(Banca Mondială – Raportul Doing Business 2010 Romania). O proprietate fără cadastru sau fără carte funciară este un capital blocat, un capital "sechestrat" care nu poate fi valorificat de către proprietar sau posesor. Această situație diminuează valoarea proprietății, întrucât ea nu poate fi tranzacționată

Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară gestionează sistemul integrat de cadastru și carte funciară, care reprezintă registrul public al proprietăților imobiliare din România. Înregistrarea imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară se poate realiza prin:

- ✓ înscrieri sporadice - la cererea proprietarului sau a titularului unui drept real imobiliar;
- ✓ înregistrare sistematică – din oficiu, gratuit pentru cetățeni, prin Programul Național de Cadastru și Carte Funciară.

La data de 04.09.2016, numărul de imobile (terenuri și clădiri) gestionate de sistemul informatic integrat de cadastru și carte funciară era de 9.003.700, reprezentând 22,51% din totalul de 40.000.000, care reprezintă numărul aproximat de imobile din România.

La începutul anului 2015, doar 7 UAT-uri, din cele 3.181 existente în România, aveau cadastrul finalizat. Din acest total, 2.861 UAT-uri sunt în mediul rural și includ aproximativ 32 milioane imobile. La finalul anului 2015, ca urmare a reglementării, prin Legea nr. 150/2015 de modificare și completare a Legii cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996, a finanțării de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică inițiate prin proiectul CESAR, înregistrarea sistematică a fost finalizată în 17 UAT- uri.

5. CADASTRUL ŞI CARTEA FUNCIARĂ

În scopul accelerării înregistrării gratuite pentru cetățeni a tuturor imobilelor din România, Guvernul României a aprobat Hotărârea Guvernului nr. 294/2015, prin care au fost stabilite principalele acțiuni și activități aferente Programului național, precum și sumele necesare implementării acestora.

Programul național de cadastru și carte funciară (2015-2023) are un buget de aproximativ 1,2 miliarde euro, constituit din veniturile proprii ale ANCPI și fonduri europene.

În luna iunie 2016, Guvernul României a aprobat Ordonanța de urgență nr. 35/2016, prin care au fost instituite măsuri de accelerare a înregistrării sistematice, prin:

- ✓ finanțarea de către ANCPI a bugetului primăriilor care vor iniția și contracta lucrări de înregistrare sistematică cu privire la imobilele din sectoare cadastrale din extravilan, și, pe cale de excepție, a celor din intravilan, plata acestora urmând a se efectua ulterior înființării cărților funciare;
- ✓ cofinanțarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor inițiate de primării pentru întreaga unitate administrativ teritorială, ulterior finalizării lucrărilor la nivelul sectorului cadastral, respectiv deschiderii din oficiu a cărților funciare;
- ✓ diminuarea termenului de soluţionare a cererilor de rectificare a documentelor tehnice ale înregistrării sistematice, soluționare care se va efectua în perioada de afişare publică, dar nu mai târziu de 60 de zile de la finalizarea perioadei de afişare;
- ✓ posibilitatea integrării în sistem a documentelor tehnice ale înregistrării sistematice cu prilejul verificării şi recepţiei acestora.

Finanțarea sau cofinanțarea de către ANCPI a acestor lucrări, din veniturile proprii, se face în limita a 60 lei/ imobil/carte funciară, iar aceste măsuri sunt menite să contribuie la:

- ✓ Implementarea schemelor de plăți în agricultură, definitorii pentru accesarea în condiţii optime a fondurilor alocate României pentru următorul exercițiu 2020-2027;
- ✓ Creşterea gradului de absorbţie a fondurilor europene în agricultură;
- ✓ Finalizarea procesului de restituire a proprietăților;
- ✓ Soluționarea situațiilor generate de suprapunerile de terenuri în extravilan;
- ✓ Stabilirea unei baze reale de impozitare a proprietăților imobiliare;
- ✓ Identificarea proprietarilor, posesorilor și soluționarea succesiunilor nedezbătute, prin plata onorariilor notariale de către ANCPI;
- ✓ Dezvoltarea pieţelor ipotecare în zonele rurale;
- ✓ Reducerea termenelor de implementare a proiectelor de infrastructură strategică națională;

În aplicarea prevederilor OUG nr. 35/2016, referitoare la finanțarea de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică inițiate de primării, până la data de 30.08.2016 au fost încheiate un număr de 1682 contracte de finanțare.

Măsurile aprobate prin OUG nr. 35/2016 sunt menite să contribuie la creșterea PIB potențial în perioada 2016-2020, dat fiind faptul că România are o suprafață de teren agricol de 14 milioane ha și teren arabil de 9,4 milioane ha.

5. CADASTRUL ŞI CARTEA FUNCIARĂ

OBIECTIVE

OBIECTIVUL 1: Scăderea perioadei necesare finalizării unui contract de cadastru pentru un UAT de la 76 de săptămâni la 50 de săptămâni

Tabel: Durata contractului de cadastru de la intrarea în vigoare

	Activitate	Responsabil	Durată activitate (săptămâni)
1	Livrare raport preliminar	Prestator	4
	Verificare și recepție	ANCPI	2
2	Livrare documente tehnice ale cadastrului (copie spre publicare)	Prestator	34
	Verificare, recepție și acceptanța livrării	OCPI, ANCPI	10
3	Livrare documente tehnice ale cadastrului (copie finală)	Prestator	22
	Verificarea și recepția livrării	OCPI, ANCPI	4

Măsura 1: Flexibilizarea modificării reglementărilor pentru adoptarea rapidă a măsurilor care să reglementeze situațiile blocante (cel puțin 12 săptămâni) :

- ✓ Crearea unei legislații secundare care să explice principiile din legea 7/1996 și să permită modificarea prevederilor pe măsura realității din teren, astfel încât să nu fie nevoie de modificarea unei legi la fiecare speță nouă (ar permite scurtarea procesului cu cel puțin 4 săptămâni)
- ✓ Adoptarea proiectului de lege de modificarea a legii 7/1996, aflat acum la MDRAP (ar permite scurtarea procesului cu cel puțin 8 săptămâni)
- ✓ Renunțarea la modificări legislative care impun proceduri diferite sau cerințe suplimentare

Măsura 2: Eficientizarea procesului de atribuire a acordurilor cadru, prin clarificarea sau simplificarea legislației achizițiilor (ar fi putut fi economisite 36 de săptămâni în anul 2015)

- ✓ Elaborarea de ghiduri clare, simple, unitare pentru autoritățile locale respectiv pentru prestatorii din domeniul cadastrului, astfel încât licitațiile să nu mai fie anulate în mod repetat (în 2015 au fost pierdute 9 luni cu anularea a 2 licitații)
- ✓ Clarificarea legislației referitoare la criteriile de selecție în cazul prestatorilor în domeniul cadastrului, astfel încât prestatorii să nu mai ezite să se angajeze în licitații de teama controalelor ulterioare. Organismele de control (ex. Curtea de Conturi) și cele care întocmesc legislația (ex ANAP) ar trebui să coopereze astfel încât să aibă definiții clare și interpretări similare pentru situațiile legate de cadastru

Măsura 3: Modificarea procedurii de selecție a UAT-urilor

- ✓ Modificarea articolului 5 din HG 294/2015, astfel încât comisia internă a ANCPI (care hotărăște procedura de prioritizare) să fie înlocuită cu o Comisie interministerială (din care să facă parte reprezentanții MADR; MT; MDRAP; MFE; ANCPI și 2 membri ai Comisiei Europene în calitate de observatori). Comisia trebuie să elaboreze criteriile de selecție a UAT-urilor pentru care cadastrul va fi finanțat din bani europeni; criteriile trebuie să îndeplinească standardele fondurilor europene

5. CADASTRUL ŞI CARTEA FUNCIARĂ

Măsura 4: Creșterea capacității de verificare în paralel a mai multor UAT-uri, de la 2 în prezent la 4 (ar permite dublarea numărului de UAT-uri care pot fi incluse într-un an în procesul de cadastru)

- ✓ Creșterea personalului OCPI-urilor cu 600 de posturi, peste cele 600 de posturi cu durată determinată prevăzute prin HG 294/2015.
- ✓ Elaborarea unei proceduri de verificare a documentelor tehnice care să permită accelerarea procesului, prin modificarea legii 7/1996
- ✓ Externalizarea unei părți a procesului de verificare către prestator, prin introducerea în faza etapei de livrare a copiei finale

Buget: 24 milioane lei anual pe durata planului național de cadastru
** Măsurile 1 și 3 se referă la modificări legislative, ceea ce nu ar trebui să implice costuri bugetare.*

Riscuri: Încercarea permanentă de a rezolva alte probleme (proprietatea în agricultură, restituirea terenurilor agricole, comasarea terenurilor făcută de utilizatorii care nu au contract de arendă etc.) prin intermediul cadastrului.

Observații: România ar trebui să finalizeze cadastrul în 10 ani de la declanșarea programului de cadastru sistematic

OBIECTIVUL 2: Finalizarea cadastrului pentru UAT-urile aflate pe traseul priorităților de construcție autostrăzi, până la finalul anului 2018

Măsura 1: Aplicarea întocmai a prevederii de la art 5, alin. (3), litera a) din HG294/2015, astfel încât UAT-urile cuprinse în proiecte de infrastructură să fie incluse cu prioritate în programul de cadastru

Măsura 2: Semnarea unui protocol de colaborare, așa cum a fost cel semnat între ANCPI și CNADNR în 2006, între ANCPI și Instituția care se va ocupa de proiectul celor 2 autostrăzi și 1 drum expres.

Măsura 3: Acoperirea cheltuielilor pentru cadastrul legat de 2 autostrăzi și 1 drum expres din suma pe care o are CNADNR în buget pentru acest element de cheltuială (peste 1 milion de lei în bugetul anului 2015 și venituri proprii ANCPI)

Măsura 4: Aplicarea simplificării procedurii legate de cartea funciară (care se vor aplica în cazul autostrăzii „Transilvania") și pentru restul proiectelor prioritare de infrastructură. Simplificarea se referă la faptul că scoaterea din circuitul agricol să nu mai dureze 6 luni ci să se înscrie în cartea funciară direct, cu destinația pentru care a fost luat terenul, adică investiții. Prin înscrierea în cartea funciară, destinația să se schimbe în mod direct, odata cu emiterea autorizației de construcție, în UAT-urile care sunt traversate de proiectele viitoarelor autostrăzi/drumuri expres.

Buget: nu este cazul

Riscuri: Nefinalizarea cadastrului până în anul 2018 va induce costuri suplimentare, dar mai ales întârzieri în construcția de infrastructură

Buget: 96 milioane lei pentru perioada 2017-2020
Responsabili: ANCPI, MDRAP

6. CERCETARE, DEZVOLTARE ŞI INOVARE

STAREA DE FAPT: REZUMAT ASUPRA POLITICII PUBLICE ÎN DOMENIUL CD&I

Politica CD&I actuală: **Strategia Națională CD&I 2014-2020 (SNCDI)**: orientare spre predictibilitate, inovare şi antreprenoriat, fără a neglija resursa umană tânără şi cercetarea de excelenţă, capabile să atragă resurse private și fonduri din străinătate.

Direcţii de acţiune:

- ✓ capacitatea şi performanţa sistemului CD&I (instituții, personal, bază materială);
- ✓ stimularea investiţiilor private în CD&I;
- ✓ participarea în cadrul European Research Area.

Particularitate: **Specializarea inteligentă** – un concept al cărui element cheie este procesul de descoperire antreprenorială, cu rolul de a maximiza rolul CD&I pe lanțurile de valoare. CD&I asigură avantajul competitiv sustenabil al firmei, cu influență pozitivă asupra competitivității economice sectoriale sau naționale.

Instrumente principale de implementare:

- ✓ Planul Național CD&I 2014-2020 (PNCDI III).
- ✓ Facilități fiscale pentru CD&I.
- ✓ Programul Operațional de Competitivitate - Axa prioritară 1 Cercetare, dezvoltare tehnologică şi inovare pentru susţinerea afacerilor şi competitivitate (POC-Axa 1) –instrumente financiare.
- ✓ Programul Operaţional Regional 2014-2020 - Axa prioritară 1 „Promovarea transferului tehnologic" (POR-Axa 1).
- ✓ Programele Academiei Române.

Angajamente principale:

- ✓ Programul Naţional de Reformă
- ✓ Investiţii în cercetare-dezvoltare (2020): ~ 2% din PIB (1% - sector public şi 1% - sector privat, prin efect de antrenare).
- ✓ Situaţia 2014 - 0,38% din PIB (0,22% PIB – sector public şi 0,16% PIB – sector privat).
- ✓ Obligații internaționale principale: membru CERN , ESA , infrastructuri ESFRI (infrastructuri localizate în România Extreme Light Infrastructure – ELI, Centrul internaţional de studii avansate pentru sisteme fluvii-delte-mări - „Danubius")

Slăbiciuni și pericole: subfinanțare publică - în 2016, sectorul CD&I are o pondere de 0,32% din PIB, înregistrând o creștere de 30% față de anul precedent – ce se va întâmpla în anii următori?

GBAORD				
		ANCSI	Academia Romana	Alte ministere
2015	(TOTAL 2050,5 mil. lei)	1461	422	167,5
2016	(TOTAL 2728,5 mil. lei)	2136	328	264,5
ESTIMARI		ANCSI	Academia Română	Alte ministere
2017	(TOTAL 2408,7 mil. lei)	1921	329,5	158
2018	(TOTAL 2340,9 mil. lei)	1844	335,8	160,8
2019	(TOTAL 2097,1 mil. lei)	1582	345,4	161,5

Sursa: Legea Bugetului 2015, 2016.

- ✓ Mecanisme de finanțare greoaie pentru proiectele de inovare.
- ✓ Specializarea inteligentă – un concept insuficient validat de rezultate practice.
- ✓ Lipsă de experiență în asigurarea condițiilor de desfășurare a proceselor de descoperire antreprenorială. Prioritizarea, oricât de științifică sau motivată, nu trebuie să fie rigidă, deoarece însuși procesul de descoperire antreprenorială poate indica tendințe surprinzătoare. În consecință, proiectul trebuie să se concentreze pe asigurarea condițiilor de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială, în care operatorul privat are rol decisiv.
- ✓ Politică și abilități reduse în domeniul inovării (revelate în poziții codașe în "European Innovation Scoreboard 2016"): cultură antreprenorială deficitară;
- ✓ Lipsa resurselor umane competente pe segmentul managerilor de proces;
- ✓ Cooperare și colaborare slabă dintre organizațiile de cercetare și firme;
- ✓ Pondere redusă a IMM-urilor inovative.

Catalizator: CERCETAREA, DEZVOLTAREA ȘI INOVAREA (CD&I) vor fi elemente cheie pentru economie, indiferent de sector și vor da dimensiunea eșecului sau succesului în afaceri. Un stat responsabil trebuie să încurajeze cercetarea și inovația prin crearea unui cadru predictibil care să atragă nu doar investiții, ci și inteligențe și talente în institutele de cercetare și universități, ca și în sectorul privat. Stimularea cercetării pentru eco-inovare și tehnologii curate este esențială pentru a produce tehnologii competitive adaptate la provocările de mediu și schimbări climatice cu care și România se confruntă din ce în ce mai pregnant. Pentru stimularea cercetării și dezvoltării, măsurile prevăd concentrarea și prioritizarea domeniilor și proiectelor CD&I (concentrare pe ELI Valley Măgurele), asigurarea unei finanțări suficiente, stabile și predictibille, crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa mediului privat și pentru comercializarea inovării.

În urma discuțiilor ocazionate atât de pregătirea proiectului ***România competitivă: un proiect pentru o dezvoltare economică sustenabilă***, cât și de reglementările privind facilitățile fiscale pentru CD&I, și în acord cu principiul A al proiectului (impact asupra creşterii PIB-ului potenţial, prin intermediul capitalului, forţei de muncă și al productivităţii), obiectivele și măsurilor existente pot fi rearanjate după efortul pe care îl reclamă prin proiect, folosind resursele existente ale sistemului CD&I.
Există **trei ipoteze principale** în care se poate desfășura procesul de descoperire antreprenorială. Efortul public – inclusiv financiar - crește de la situația 1 la situația 3. Pentru fiecare situație a fost indicat obiectivul și măsurile existente în România competitivă: un proiect pentru o dezvoltare economică sustenabilă.

6. CERCETARE, DEZVOLTARE ŞI INOVARE

IPOTEZE DE LUCRU, OBIECTIVE ȘI MĂSURI:

1. *Există sector economic activ, există CD&I în domeniu, dar CD&I nu deservește sectorul economic (ex. sectorul industrial auto vs. CD în microtehnologie).*

Obiectiv: Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa mediului privat - IMM care introduc produse sau servicii inovative – țintă 2020 – 20% din total (față de 12,8% în 2015), creșterea cheltuielilor private ale întreprinderilor pentru CDI până la 1% din PIB.)

Măsura: Inovare cu scop comercial (legislație proprietate intelectuală/industrială, brokeraj tehnologic, resurse umane cu cunoștințe antreprenoriale – combinație de cunoștințe științifice și tehnice cu cele legate de piață, competiție și de necesarul de resurse pentru a decide dacă și când să lanseze o nouă afacere, concentrare pe avantaj competitiv decizional pentru necesarul HQs: "product manager", "product marketing manager" etc.).

2. **Există sector economic activ, dar nu există CD&I adiacent care să aducă valoare adăugată semnificativă.** (ex. ind. extractivă (petrol, gaze), sectorul agricol – este cazul tipic de descoperire antreprenorială.

Obiectiv: Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa mediului privat, inclusiv pentru comercializarea inovării - IMM care introduc produse sau servicii inovative – țintă 2020 – 20% din total (față de 12,8% în 2015), creșterea cheltuielilor private ale întreprinderilor pentru CDI până la 1% din PIB.

Măsura 1: Îmbunătățirea cadrului fiscal (facilități fiscale, reglementări privind contabilitatea cercetării).
Măsura 2: Fonduri de capital de risc și de garantare.

3. *Există CD&I (ca instituție și infrastructură), dar activitatea în sectorul economic este deficitară (Ex. unele institute naționale CD, ELI, Danubius).*

Obiectiv: Concentrarea pe soluție tip cluster (pol de competitivitate - ex. Laser Valley Măgurele) unde trebuie atrași operatori economici și prioritizarea domeniilor și proiectelor CD&I pentru finanțare.

6. CERCETARE, DEZVOLTARE ŞI INOVARE

Măsura 1: Concentrarea finanțării publice

- ✓ Evaluarea impactului științific și economic al instituțiilor de cercetare din România, în funcție de specificul domeniului de cercetare;
- ✓ Introducerea managementului bazat pe performanță (academică, economică);
- ✓ Crearea cadrului legal adecvat, inclusiv a unor proceduri clare şi simple, care să susţină iniţiativele de fuzionare a organizaţiilor publice de cercetare (inclusiv a fuziunilor între universităţi şi institute).

Măsura 2: Concentrarea investițiilor în infrastructuri prioritare la nivelul UE și integrarea acestora în proiecte de dezvoltare regională:

- ✓ "Extreme Light Infrastructure" – Măgurele, în conexiune cu IT, incubare, susținerea start-up-uri (ex. 15 / an, cu o suma de ~ 250 KEUR);
- ✓ Conectarea multinationalelor în eco-sistem pentru formare de competente.

Responsabili: Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice – Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică; Ministerul Fondurilor Europene; MECMRA; MFP.

7. DEBIROCRATIZAREA

STAREA DE FAPT:

În prezent, costul birocratic pentru cetățeni este de 3 miliarde de euro. Studiile identifică o povară administrativă pentru mediul de afaceri de aproximativ 3 miliarde de euro, reprezentând peste 2% din PIB.

România se află pe locul 55 din 189 în clasamentul global privind uşurinţa cu care o companie îşi poate plăti taxele. O firmă medie are de făcut 14 plăţi de taxe anual, faţă de o medie regională de mai puţin de zece plăţi.

Stare de fapt[1]:

Scorurile înregistrate pentru cele 10 elemente avute în vedere pentru stabilirea clasamentului Doing Business

- Locul 45/189 *(demarea unei afaceri)*
- Locul 105/189 *(obținerea autorizației de construcție)*
- Locul 133/189 *(conectarea la rețeaua electrică)*
- Locul 64/189 *(înregistrarea proprietății)*
- Locul 7/189 *(obținerea unui credit)*
- Locul 57/189 *(protejarea investitorilor)*
- Locul 55/189 *(plata taxelor)*
- Locul 1/189 *(comerț exterior)*
- Locul 34/189 *(aplicarea contractelor)*
- Locul 46/189 *(procedura de insolvență)*

Indicele sarcinilor administrative generate de reglementări - Scor 3,2 (din maxim 7) - locul 94/148

[1] http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/

7. DEBIROCRATIZAREA

OBIECTIVE ŞI MĂSURI:

A. Debirocratizarea continuă şi rapidă a tuturor instituţiilor publice

Măsura 1: Dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică şi consolidarea unui ghişeu unic online pentru relaţia dintre persoanele fizice şi juridice cu instituţiile statului.

Măsura 2: Cloud computing guvernamental: crearea unei infrastructuri de tip cloud pentru administraţia publică.

Măsura 3: Realizarea interoperabilităţii sistemelor informatice la nivel naţional pentru asigurarea interconectării bazelor de date, astfel încât funcţionarul public să poată soluţiona în cel mai scurt timp cererile contribuabililor privind furnizarea de servicii publice.

B. Reducerea costurilor totale impuse oamenilor de afaceri şi IMM-urilor prin taxe administrative, precum cele pentru obţinerea unei autorizaţii

Măsura 1: Eliminarea punctuală a unor proceduri administrative de tipul celor cuantificate de Banca Mondială (raportul Doing Business), OECD şi alte instituţii similare şi implementarea Strategiei privind mai buna reglementare 2014-2020 (HG nr. 1076/2014).

Măsura 2: Măsurarea şi reducerea costurilor de conformare.

Măsura 3: Reducerea birocraţiei pentru mediul de afaceri, având în vedere şi solicitările primite pe platforma www.maisimplu.gov.ro.

BUGET:

Bugetul total estimat pentru implementarea Axei 1 din ***Programul Operaţional pentru Capacitate Administrativă 2014 – 2020***, în care se încadrează şi simplificarea procedurilor administrative, este de 326 milioane de euro.

Bugetul estimativ pentru implementarea Axei 2 din ***Programul Operaţional Competitivitate 2014 – 2020*** în care se încadrează şi dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică şi de cloud computing este de aproximativ 600 milioane de euro.

Finanţarea de la bugetul de stat implică, în general, activităţi care pot fi realizate în limita cheltuielilor cu salariile adoptate anual prin Legea bugetului de stat. De asemenea, din aceste bugete vor fi acoperite cheltuielile aferente co-finanţării necesare pentru activităţile realizate prin proiecte finanţate din fonduri structurale.

Responsabili: Ministerele şi alte autorităţi/instituţii potrivit Planului integrat pentru simplificarea.

8. EDUCAŢIA

STARE DE FAPT

România se află între ţările europene în care efectele situaţiei economice a familiilor are un impact direct asupra participării la educaţie. În ceea ce privește rata de părăsire timpurie a sistemului de educație, România deține a 3-a cea mai mare rată din UE, decalajul dintre România și media ţărilor europene rămânând accentuat, cu un nivel în creștere de 18,1% in 2014, după un trend ușor descrescător în anii anteriori'.

Tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 şi 24 ani care nu sunt cuprinşi în sistemul de educaţie sau de formare reprezintă unul din grupurile vulnerabile cele mai expuse riscului de şomaj asociat cu marginalizarea socială (18,1% din total in 2014, comparativ cu 11% media UE).

Problemele identificate pornesc de la lipsa unui cadru metodologic clar de implementare a principiilor pentru (i) asigurarea calităţii în domeniul educaţiei și formării profesionale inițiale și continue, inclusiv a învățării la locul de muncă (ii) evaluarea competenţelor profesionale obţinute în sistem non-formal şi informal şi recunoaşterea calificărilor dobândite în sistemul naţional pe piaţa europeană a muncii; (iii) facilitarea accesului persoanelor aparţinând grupurilor vulnerabile, persoanelor din mediul rural şi a persoanelor ce părăsesc timpuriu şcoala la programe de educaţie şi formare profesională; (iv) încurajarea participării adulţilor la programe de educaţie şi formare profesională sau recunoaşterea calificărilor.

Surse: Raport de evaluare al Institutului de Științe ale Educației, 2015, p.55; ,,Strategia privind reducerea ratei părăsirii timpurii a şcolii'', 2015; Comisia Europeană, Educationand Training Monitor Report, 2015, p. 2); Planul Național de Reformă, 2015.

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIVUL A: Creșterea ratei de ocupare pentru tinerii din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinşi în educaţie şi formare, cu nivel de educaţie ISCED 3-8.

În 2014 România se situa la nivelul de 66,2%, sub media europeană de 76,2% și la mare distanță de ținta propusă la nivel european pentru 2020 de 82%.

Grafic: Tineri înscriși/neînscriși într-un program educațional sau de formare și neîncadrași profesional (NEET), ocuparea forței de muncă, rata somajului, ponderea șomerilor în totalul populației

8. EDUCAȚIA

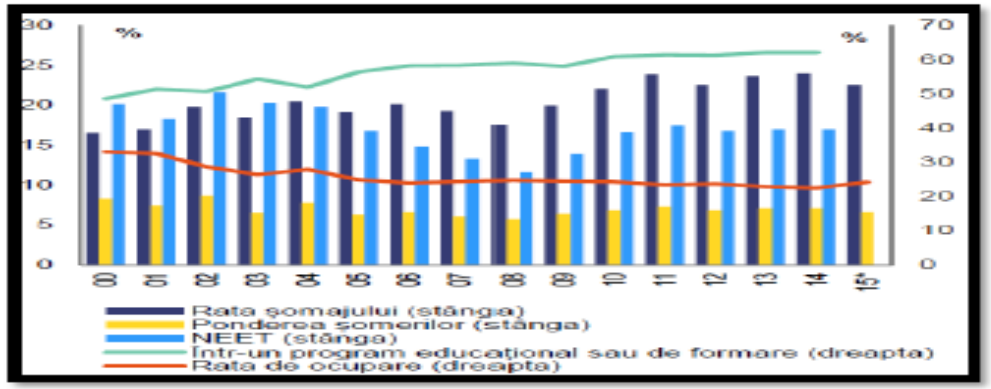

Sursa: Comisia Europeană „Raportul de țară al României pentru 2016, inclusiv un bilanț aprofundat privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice", 26 februarie 2016, p. 59, pe baza datelor EUROSTAT, 2015

În ceea ce privește învățământul profesional și tehnic, prin „Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014 -2020" se are în vedere o creștere pe toată durata implementării strategiei cu 10% a ponderii elevilor cuprinși în acest sistem.

După renunțarea la școlarizarea prin școlile de arte și meserii în anul 2009, care a afectat în mod special elevii din zonele rurale sau din mediile economice și sociale dezavantajate, începând cu anul 2014, a fost reînființat învățământul profesional cu durata de 3 ani pentru absolvenții clasei a VIII-a. Cu toate acestea, doar aproximativ o treime dintre absolvenții de licee și învățământ profesional au găsit un loc de muncă la un an de la absolvire. *(Sursa: Strategia Națională de Învățare pe Tot Parcursul Vieții 2015-2020", p.18- 19 și Raportul MEN 2013 „ Analiza nevoilor de educație și formare profesională în România").*

Măsura 1: Reglementarea și implementarea la scara națională a învățământului profesional dual

- ✓ Definirea contractului de formare profesională în sistem dual de către MENCS în colaborare cu companiile care finanțează acum acest tip de școală profesională.
- ✓ Adaptarea planului cadru și a curriculei la nevoile pieței forței de muncă, în colaborare cu mediul privat cu accent pe partea practică.
- ✓ Asigurarea, de catre MENCS, a coordonării între operatorii economici și unitățile de învățământ de stat.

Măsura 2: Operationalizarea „Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014 -2020"

Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, prin:

- ✓ Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor/ calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul Național al Calificărilor, prin: (a) operaționalizarea Registrului Național al Calificărilor, (b) corelarea metodologiilor de elaborare a tuturor calificărilor obținute, indiferent de ruta de profesionalizare, în termeni de rezultate ale învățării, (c) dezvoltarea și operaționalizarea cadrului de reglementare și implementare a sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET), (d) elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale/standardelor de pregătire profesională și

curricula din perspectiva relevanței acestora pentru piața muncii, preponderent pentru economia verde și dezvoltarea sectoarelor prioritare la nivel național, (e) revizuirea periodică a metodologiilor de elaborare a instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificarilor, (f) elaborarea și asigurarea accesului furnizorilor de formare profesională la auxiliare curriculare pentru toate calificările (manuale, ghiduri, platforme de învățare on line) etc.

- ✓ Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificarilor în concordanță cu abilitățile ți cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de educație și formare la nevoile și tendințele pieței muncii, prin: (a) elaborarea și revizuirea periodică a documentelor de planificare a nevoii de formare la nivel național, regional, local și al furnizorului de formare, (b) elaborarea și gestionarea bazelor de date necesare planificării strategice a ofertei de formare profesională, în concordanță cu nevoile pieței muncii.
- ✓ Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, prin: (a) crearea unui mecanism national de monitorizare pe cale administrativă a inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, (b) revizuirea Metodologiei pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, în concordanță cu modificarile aduse Legii educației naționale și mutarea centrului de greutate al investigației pe aspectele privind deficitul de competențe, (c) realizarea sistematică a monitorizării absolvenților programelor de formare pe cale administrativă și prin anchete la nivel național.
- ✓ Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională, prin: (a) elaborarea și operaționalizarea reglementărilor legislative necesare unui traseu de formare profesională în formarea inițială, cu o componență semnificativă de învățare la locul de muncă, în parteneriat cu companiile de stat și private; (b) implementarea reglementărilor legislative referitoare la ucenicie; (c) dezvoltarea de structuri de cooperare ale angajatorilor pe domenii de pregătire profesională, care să coordoneze învățarea la locul de muncă pentru domeniul respectiv, la diferite nivele (național/ regional/ local); (d) elaborarea și implementarea unui mecanism de asigurare a calității învățării la locul de muncă; (e) elaborarea metodologiei și a standardelor de acreditare a întreprinderilor, pentru furnizarea componentei programului de formare care vizează învățarea la locul de muncă.
- ✓ Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale, prin: (a) elaborarea unui mecanism de finanțare a structurilor de cooperare/parteneriat strategic public-privat și sectorial din formarea profesională (ex. Comitetele Sectoriale, Consorțiile Regionale, Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social); (b) elaborarea unui mecanism de stimulare a angajatorilor implicați în învățarea la locul de muncă, ca parte a programelor de formare inițială; (c) îmbunătățirea sistemului de finanțare pentru asigurarea resurselor necesare formării profesionale inițiale, inclusiv a instruirii practice si a evaluării și certificării rezultatelor învățării; (d) elaborarea și implementarea unor proiecte strategice naționale care să asigure finanțarea instruirii practice a elevilor din învățământul tehnic și profesional.
- ✓ Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională, prin: (a) revizuirea cadrului de reglementare a Comitetelor Sectoriale și sprijinirea dezvoltării lor instituționale; (b) revizuirea metodologiilor de organizare și funcționare a structurilor manageriale participative cu rol în planificarea strategică a formării profesionale de la nivel regional (Consorțiile regionale) și județean (Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social); (c) dezvoltarea capacității de management participativ, prin asigurarea asistenței metodologice și a mecanismelor de coordonare a structurilor de cooperare strategică de la nivel național, regional și județean, cu accent pentru Consorțiile Regionale și Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatelor Sociale, în vederea îndeplinirii rolurilor ce le revin; (d) crearea și

furnizarea de programe de dezvoltare profesională continuă a specialităților comitetelor sectoriale, care să vizeze: *utilizarea Standardelor ocupaționale, Standardelor de pregătire profesională și Curriculumului; *dezvoltarea competențelor profesionale prin învățare la locul de muncă în companii; *asigurarea calității.

Buget: cca 1,5 miliarde lei (finanțarea menționată se realizează de către fiecare instituție/publică implicată, prin absorbția fondurilor europene nerambursabile și asumararea resurselor financiare necesare pentru cofinanțarea proiectelor, precum și în limita fondurilor aprobate anual în bugetul instituțiilor publice implicate; pentru o parte din acțiuni au fost introduse costuri estimative).

Măsura 3: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională – ținta: creșterea ratei de ocupare la 75% prin:

- ✓ Creșterea participării tinerilor și adulților la formarea profesională continuă cu accent pe NEET, persoanele confruntate cu perioade de tranziție pe piața forței de muncă, precum și a lucrătorilor cu risc de somaj și șomeri, pe grupurile dezavantajate și pentru persoane cu vârsta peste 50 de ani, prin: (a) crearea bazei de date integrate destinată înregistrării tinerilor NEET; (b) realizarea de acorduri flexibile de formare profesională, asigurând egalitatea de șanse; (c) asigurarea măsurilor specifice de sprijin pentru persoane dezavantajate, în scopul creșterii ratei de participare la formarea profesională; (d) introducerea/operaționalizarea formării profesionale la distanță/în sistem blended-learning.
- ✓ Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră, prin: (a) consolidarea sistemului național integrat de informare, consiliere și orientare profesională la nivel național/ regional/ local, care vizează atât formarea profesională inițială, cât și formarea profesională a adulților; (b) dezvoltarea coordonării și cooperării între diverși actori la nivel național, regional și local care acționează în domeniul consilierii și orientării profesionale; (c) dezvoltarea și extinderea rețelei de centre de informare, consiliere și orientare profesională, atât în mediul urban, cât și în mediul rural, în vederea participării la formarea inițială și continuă; (d) dezvoltarea și implementarea de instrumente de orientare profesională online; (e) campanii de informare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în legătura cu serviciile de orientare și consiliere existente la nivel național/ regional/ local; (f) elaborarea și implementarea unui mecanism de asigurare a calității serviciilor de informare, consiliere și orientare profesională; (g) dezvoltarea și furnizarea de programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră (personalul centrelor de consiliere, consilieri școlari și diriginți); (h) dezvoltarea și furnizarea de servicii de consiliere și orientare profesională pentru grupurile aflate în risc.
- ✓ Facilitarea accesului la programele de formare profesională pentru tineri, cu accent pe cei din mediul rural și din medii defavorizate, precum și populația roma, prin: (a) dezvoltarea campusurilor școlare pentru o largă paletă de domenii de formare profesională și calificări și pentru un număr semnificativ de elevi cu domiciliul la distanțe mari; (b) acordarea de sprijin financiar, care să acopere nevoile de cazare, masă, transport școlar ale tinerilor, cu accent pe cei din mediul rural și din medii defavorizate, populația roma, înrolați în formarea profesională în campusurile școlare/centrele de formare profesională; (c) elaborarea și implementarea unui program național de dotare a furnizorilor de formare profesională inițială, în funcție de criterii specifice, cu mijloace de transport pentru deplasarea elevilor la agenții economici la care se derulează stagiile de practică.
- ✓ Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritului antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională, prin:
  - Extinderea metodelor de învățare care dezvoltă competentele antreprenoriale ale

participanților la programele de formare (de ex. firma de exercițiu)

- Sprijin financiar pentru: (a) organizarea de competiții de dezvoltare și simulare, în cadrul programelor de formare profesională, a planurilor de afaceri (de ex: Business plan);(b) organizarea și/ sau participarea la târgurile regionale, naționale și internaționale ale firmelor de exercițiu.

(Sursa: „Strategia educatiei si formarii profesionale din Romania pentru perioada 2014 -2020", p31-39)

Măsura 4: Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritului antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională.

OBIECTIVUL B: Scăderea ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație[1] la 11,3% în 2020[2]

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, situatie comparativa Romania UE si Romania-principalele regiuni geografice (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ținta 2020
UE (28 țări)	16,0	15,7	15,3	14,9	14,7	14,2	13,9	13,4	12,7	12,0	12,4	10,0
Romania	22,4	19,6	17,9	17,3	15,9	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	18,1	11,3

Sursa: Raport de evaluare al Institutului de Științe ale Educației, 2015, p.55; EUROSTAT, 2015

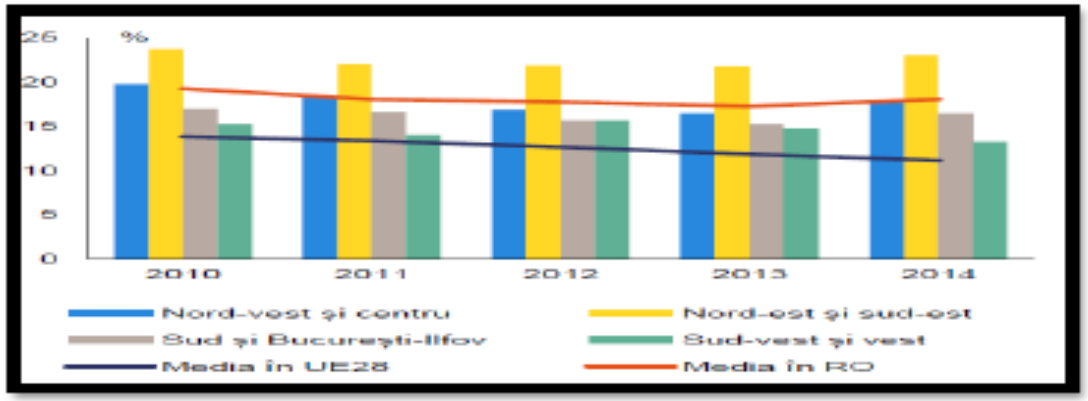

Sursa: Comisia Europeana „Raportul de țară al României pentru 2016, inclusiv un bilanț aprofundat privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice", 26 februarie 2016, p. 61, pe baza datelor EUROSTAT, 2015

[1] *Grupurile cele mai vulnerabile pentru abandonul scolar sunt: copii si tineri din familiile cu venituri mici si cu statut socioeconomic redus, din mediul rural, din comunitatea roma si alte minoritati marginalizare si subreprezentate, copii care au repetat cel putin un an scolar (11-17 ani)*

[2] *Angajament pe termen lung asumat de guvernele anterioare prin Planul Național de Reformă și, obiectiv finanțat de la bugetul de stat, prin fonduri europene și programe ale Băncii Mondiale.*

8. EDUCAȚIA

Măsura 1: Implementarea măsurilor asumate de MENCS prin „Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România 2014-2020”[3] care are 2 obiective țintă (rata de părăsire timpurie a școlii să atingă un nivel de 11,3% în 2020 și menținerea copiilor și a tinerilor în sistemul de învățământ până la clasa a 10-a, adică până la 16 ani), 4 piloni strategici și 6 programe de implementare, axate pe măsuri de prevenție, intervenție și compensație.

Buget: cca 780 milioane euro, respectiv cca 3,5 miliarde lei*

Măsura 2: Finalizarea implementarii, respectiv operaționalizarea „Sistemului informatic integrat din educație”[4]:

- ✓ Operaționalizarea Registrului Educațional Integrat (REI) prin corelarea platformelor existente de culegere și analiză de date.
- ✓ Implementarea unui sistem de trasabilitate între sistemul educațional și piața muncii prin interconectarea datelor din educație (REI și SIIIR) cu cele de piața muncii (Bazele de date REVISAL AJOFM și ANAF).
- ✓ Implementarea proiectului E-Minister în vederea eficientizării activității de monitorizare și implementare a politicilor educaționale prin debirocratizarea procedurilor interne și introducerea unui circuit securizat online de avizare a documentelor.

Buget: 100.000.000 lei (cost estimativ, ținând cont de întârzieri)

Calendar: conform calendarului intern al MENCS de implementare a „Strategiei Naționale privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România 2014-2020”

Observații:
Fără un cadrul legal complet nu se poate avansa în implementarea efectivă a „Strategiei Naționale privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România 2014-2020”; concret, este necesară revizuirea sau elaborarea suplimentară de acte legislative specifice, după cum urmează:

- ✓ Legislația complementară Legii Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, pentru alinierea la legislația europeană privind IETC și la legislația secundară asociată, pentru a include accesul universal la servicii de educație timpurie;
- ✓ Actualizarea unor concepte și definiții în cadrul Legii Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, care să delimiteze clar rolurile administrațiilor naționale și locale în finanțarea domeniilor educaționale cheie (IETC, IPT etc.);
- ✓ Cadru legal actualizat pentru finanțarea programelor „Școală după Școală”, promovarea incluziunii elevilor din zone dezavantajate și abordarea nevoilor tuturor grupurilor aflate în risc;
- ✓ Amendamente la legislația națională pentru operaționalizarea integrală a Sistemului informatic integrat din educație, inclusiv accesul la baze de date multiple, asigurând, în același timp, securitatea și confidențialitatea datelor.

---

[3] *elaborata in cadrul proiectului finanțat prin fonduri structurale europene (valoare totala 8,5 milioane lei, din care 6,4 milioane finantare din partea Comisiei Europene si 2,2 milioane lei finantare de la bugetul de stat), in perioada 2013-2015, Axa prioritara 7 „Asistenta Tehnica”, Domeniul Major de Interventie 7.1 „Sprijin pentru implementarea, managementul general si evaluarea POSDRU”3 si cu sprijin acordat de Banca Mondiala, conform recomandarilor Consiliului, ale Comisiei Europene (EC Guidelines and Ex-ante Conditionalities) si a prevederilor legale din HG nr 561/14.05.2009.*

[4] *Prioritatea strategica P1 (procese interne), respective masurile strategice K21-K25 din Planul Strategic MENCS, ianuarie 2016*

*Finanțarea necesară îndeplinirii măsurii 1 referitoare la ,,Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România 2014-2020" se realizează de către fiecare instituție/autoritate publică implicată, prin absorbția fondurilor europene nerambursabile și asigurarea resurselor financiare necesare pentru cofinanțarea proiectelor realizate cu acestea, precum și în limita fondurilor aprobate anual în bugetul instituțiilor publice implicate.

OBIECTIVUL C: Facilitarea accesului profesorilor și, în general, al adulților cu vârsta între 25-64 ani și crearea cadrului instituțional pentru învățarea pe tot parcursul vietii, pentru a reduce diferentialul mare dintre nivelul actual al României (1,3% în 2007 și 2% în 2013) și media UE (10,7%) la ținta de 10% propusă de România pentru 2020

(Sursa, MENCS, Strategia VET, 26 martie 2015, http://www.edu.ro/index.php/articles/22723).

Participarea adulților (24-64 ani) la educație și formare profesională – date comparative România – UE, 2007-2013.

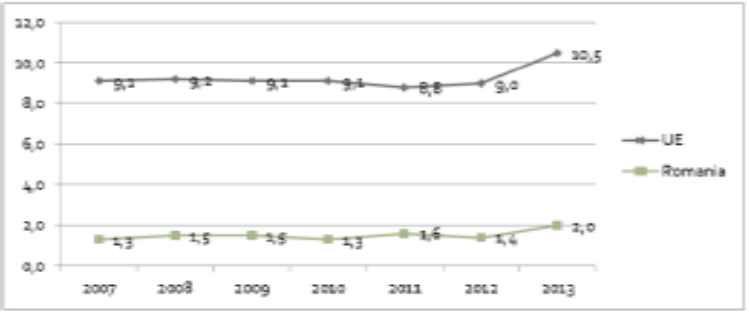

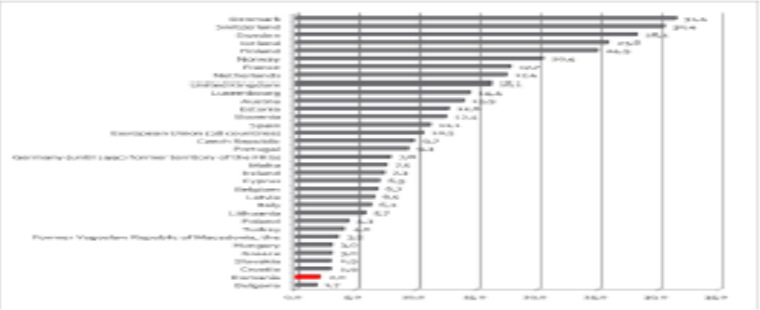

Sursa: Raport de evaluare al Institutului de Științe ale Educației, 2015, p.60-61.

Rata de participare a angajaților români la programele de formare profesională se situează la mai puțin de jumatate din media europeană (18% față de 38%), similar cu rata de participare a angajaților în formare la locul de muncă (on-the-job training), care este de 18% în România comparativ cu 38% media europeană. Ponderea cheltuielilor pentru formarea profesională continuă în România din totalul costurilor cu forța de muncă (labour cost) este la jumatate din media la nivel european (0,4% față de 0,8%); numai 24% din angajatorii români oferă programe de formare profesională continuă pentru salariații proprii (comparativ cu 66% media europeană).

(Sursa: Cedefop Reference series; 97. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014)

Guvernul României a adoptat în iulie anul trecut prin Hotărârea de Guvern nr. 418/2015 Strategia Națională de Învățare pe Tot Parcursul Vieții 2015-2020.

Măsura 1: Operaționalizarea ,,Strategiei Naționale de Învățare pe Tot Parcursul Vieții pentru perioada 2015-2020 care cuprinde: *2 obiective strategice (creșterea participării la învățarea pe tot parcursul vieții și, îmbunătățirea relevanței pe piața muncii a sistemelor de învățământ și formare profesională), *3 piloni strategici: (coordonare interinstituțională, finanțarea și reglementarea formării profesionale continue).

Buget: conform bugetării ,,Strategiei Naționale de Învățare pe Tot Parcursul Vieții" ; costul total al implementării Strategiei sunt cuprinse între **0,8 si 1,2 miliarde de euro in perioada 2015-2020.** Costurile

inițiale pentru fiecare măsură au fost estimate pentru trei scenarii diferite, pe baza accesului la fondurile europene structurale și a proiecțiilor privind beneficiarii în perioada 2014-2020; scenariile includ: un scenariu realist (1,0795 mld.euro), un scenariu pesimist și unul optimist și diferă în funcţie de ratele de înscriere și de participare estimate pentru diferite măsuri și activități; ca urmare, s-au obținut trei valori diferite, în funcție de beneficiari și de costuri totale (Sursa: http://gov.ro/ro/guvernul/sedinte-guvern/strategia-nationala-de-invatare-pe-tot-parcursul-vietii și https://ec.europa.eu/epale/ro/content/strategia-nationala-de-invatare-pe-tot-parcursul-vieții)

Măsura 2: Aprobarea și implementarea/operaționalizarea „Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2014 -2020, secțiunea referitoare la îmbunătățirea calității formării profesionale, cu următoarele direcții de acțiune și de acțiuni specifice:

- ✓ Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației si formării profesionale la nivel de sistem: (a) sprijinirea funcționarii Grupului Național pentru Asigurarea Calității în Formarea Profesională, structura de coordonare constituită în conformitate cu Recomandarea EQAVET, (b) dezvoltarea, pilotarea, revizuirea și implementarea unui sistem național de colectare și analiza a datelor referitoare la cei 10 indicatori EQAVET, atât pentru formarea profesională inițială, cât și pentru formarea profesională continuă, (c) dezvoltarea unui mecanism de monitorizare, evaluare și revizuire sistematică a calității formării profesionale la nivel de sistem, care să includă colectarea și analiza informațiilor cu privire la gradul de satisfacție a beneficiarilor direcți si indirecți ai programelor de formare profesională, (e) extinderea rețelelor de cooperare interinstituțională în domeniul asigurării calității între furnizorii de formare profesională.
- ✓ Dezvoltarea cadrului de reglementare și implementare privind asigurarea calității în formarea profesională continuă, prin: (a) crearea de instrumente pentru asigurarea calității formării profesionale continue, la nivel de sistem și la nivelul furnizorilor autorizați, (b) elaborarea de standarde naționale de calitate pentru furnizorii de formare profesională continuă, (c) actualizarea bazei de date statistice referitoare la asigurarea internă a calității la nivelul furnizorilor autorizați.
- ✓ Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării în sistem de formare continuă, prin dezvoltarea și implementarea unui mecanism coerent de certificare a rezultatelor învățării și calificărilor și, relevant pentru piața muncii, prin implicarea activă și sustenabilă a mediului de afaceri

8. EDUCAŢIA

- ✓ Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal: (a) dezvoltarea și furnizarea de programe de dezvoltare profesională continuă a formatorilor și profesorilor, (b) înfiinţarea unor Centre Comunitare de Învăţare a căror responsabilitate centrală este identificarea şi satisfacerea nevoilor legate de învăţarea pe tot parcursul vieţii ale comunităţii locale, pentru tineri şi adulţi. În acest sens, a fost înfiinţat un grup de lucru interministerial care a revizuit proiectul de act normativ pentru aprobarea *Metodologiei de organizare a Centrelor Comunitare de Învăţare Permanentă* (documentul aflat în curs de avizare externă). Totodată, conform măsurilor prevăzute în strategie, se vor extinde centrele de evaluare la nivel național la un număr de 210, pentru recunoaşterea, validarea şi certificarea învăţării anterioare.

Buget:

- ✓ Circa **6,1 miliarde lei**, dacă toate fondurile europene sunt integral utilizate și nu se aplică penalități sau infringment
- ✓ Circa 1,4 miliarde euro (curs de schimb mediu=4.5 lei/euro)
- ✓ **Maxim 1% PIB (PIB nivel mediu=150 mild euro)**

Responsabili: Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, ca entitate instituțională de sine stătătoare, și Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice în parteneriat cu toate instituțiile (inclusiv universități, institute de cercetare, fundații, ONG-uri) cu care derulează programe finanțate prin fonduri structurale europene și prin fonduri ale Băncii Mondiale.

9. EFICIENŢA ENERGETICĂ

STAREA DE FAPT:

România consumă în anul 2015 de circa 1,8 ori mai multă energie primară pe unitatea de produs decât media UE, respectiv 0,229 tep/1000 EUR față de 0,127 tep/1000 EUR.
Consumul de energie primară a fost în anul 2015 de aproximativ 33 milioane tep, în scădere ca urmare a restructurărilor economice generate de criză şi, în mai mică măsură, ca urmare a măsurilor de eficientizare cuprinse în PNAEE I şi II.
PNAEE a fost elaborat în concordanță cu cerințele impuse de Directiva 2012/27/UE.
În vederea asigurării transpunerii complete în legislația națională a Directivei 2012/27/UE (DEE) privind eficiența energetică, a fost elabortă Legea nr. 121/2014, respectiv Legea nr. 160/2016.
Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare, prevede printre altele o serie de măsuri de politică ce pot conduce la îmbunătățirea eficienței energetice.
Art.19 alin.(1) din Legea nr.121/2014 stabileşte obligația actualizării Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice (PNAEE) şi supunerea spre aprobare Guvernului. Conform obligației, PNAEE a fost elaborat în anul 2014 și trebuie actualizat la începutul anului 2017.
PNAEE actualizat va cuprinde măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice şi economii de energie preconizate pe baza economiilor înregistrate, în domeniile privind aprovizionarea, transportul şi distribuția de energie, precum şi consumul final de energie, în vederea realizării obiectivelor europene și naționale în materie de eficiență energetică.
Se va estima potențialul de realizare a economiilor de energie în toate domeniile vizate de PNAEE până în anul 2020.
În acest plan sunt prevăzute masuri de eficienta energetica ce vizează întreaga economie sau sectoare specifice a caror economie de energie este mai dificil de cuantificat.
Măsurile prevăzute în PNAEE sunt monitorizate de către Departamentului de Eficiență energetică din cadrul ANRE.
Pentru anul 2020 este proiectat un consum de energie primară de circa 35 milioane tep, în creştere cu 6% față de anul 2015.
Presupunând o creştere a PIB cu 3,5% pe an, până la 194 miliarde euro, ar rezulta în anul 2020 un consum de energie primară pe unitatea de produs de aproximativ 0,200 tep/1000 EUR, de aproximativ 1,65 ori mai mare decât media UE.

O mare parte din această ajustare se va realiza pe cale "naturală", prin creşterea ponderii serviciilor în structura PIB.
Totuşi, o parte semnificativă din ajustare revine politicilor de stimulare a eficienței energetice.
Este necesar ca măsurile de economisire să se orienteze spre sectoarele cu cel mai mare potențial de reducere a consumului final de energie, ale căror obiective trebuie cuantificate cât mai bine.

9. EFICIENŢA ENERGETICĂ

OBIECTIVE

OBIECTIV 1: Creşterea eficienţei energetice în sectorul rezidenţial cu circa 0,45 milioane tep

Tabel: consumul energetic final al gospodăriilor (mil. tep)

2010	2011	2012	2013
8,102	7,860	8,061	7,722

Sectorul clădiri avea pondere de circa 36% din consumul energetic final (în 2010) şi un potenţial total de reducere a acestuia cu 41,5 la sută, respectiv cu 1,2 milioane tep.

Măsura 1:

- ✓ Realizarea unei strategii pe termen lung privind reabilitarea energetică a tuturor clădirilor;
- ✓ Implementarea programului de reabilitare a clădirilor cu apartamente; Identificarea de către MDRAP până la 31 decembrie a fiecărui an a măsurilor alternative pentru reabilitarea şi notificarea lor către Comisia Europeană.

Economia estimată: circa 0,3 mil. Tep

Buget: 1,5 miliarde euro (circa 6,75 miliarde lei) până în 2020 (Inclusiv fonduri POR)

Măsura 2:

- ✓ Contorizarea consumului de energie termică şi facturarea acesteia în sectorul rezidenţial.

Buget: 0,6 miliarde euro (circa 2,7 miliarde lei)
Economie estimată: circa 0,15 mil. Tep

Total obiectiv: 2,1 miliarde euro (circa 9,45 miliarde lei) până în 2020 (Inclusiv fonduri POR)

Responsabili: Ministerul Energiei, MECMRA,MDRAP, ANRE, MFP.

9. EFICIENŢA ENERGETICĂ

OBIECTIV 2: Creşterea eficienței energetice cu circa 0,1 milioane tep în sectorul industrial (I)

Tabel: Consumul energetic final al industriei (mil. tep)

2010	2011	2012	2013
6,880	7,105	6,787	6,310

Sectorul industrial avea în 2010 o pondere de circa 31% din consumul final şi un potențial total de reducere a acestuia cu 13 la sută, respectiv cu 0,27 milioane tep

Măsura 1:

- ✓ Auditul sistematic şi managementul energiei în industrie şi în IMM; încurajarea activității companiilor de tip ESCO (Energy Savings Companies).

Economie estimată: circa 0,1 milioane tep

Buget maxim: 0,3 miliarde euro (circa 1,3 miliarde lei)

Riscuri: Neacceptarea de către Ministerul Finanțelor Publice a introducerii pe piață a Contractului de performanță energetică, element esențial în dezvoltarea ESCO şi a pieței de servicii energetice.

Responsabili: Ministerul Energiei, MECMRA,MDRAP, ANRE, MFP.

10. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

STAREA DE FAPT

Rețeaua de infrastructură subdezvoltată este un factor care afectează în mod direct dezvoltarea economică a României. Din totalul de 2.500 de km de drumuri integrate rețelei Trans-Europene, doar 700 de km respectă standardele în domeniu (n.a. kilometri de autostradă care coroborați cu proiectele identificate în Master Planul General de Transport și a strategiei pentru perioada 2014-2020, vor oferi României conectivitatea minimă a provinciilor istorice cât și conectivitatea cu statele Uniunii Europene). Costurile pentru completarea rețelei de autostrăzi care să conecteze strategic atât provinciile istorice între ele, dar și România de restul Uniunii Europene se ridică la aproximativ 16 miliarde de Euro, în timp ce fondurile structurale alocate pentru perioada 2014 – 2020 sunt de doar 4 miliarde. Pe lângă necesarul de noi construcții, aproximativ 40% din rețeaua existentă necesită lucrări de reabilitare și modernizare, ceea ce implică alte cheltuieli suplimentare.

Pentru sectorul feroviar, se vor reabilita aproximativ 610 km de cale ferată, conform strategiei de implementare a Master Planului General de Transport pentru perioada 2014-2020, acest sector nu este condiționat de activarea clauzei de reformă structurală.

În perioada 2007 – 2013, România a avut la dispoziție aproximativ 4.6 miliarde de EUR prin fonduri structurale europene pentru transport, din care a absorbit aproximativ 60%. Cateva dintre motive:

- ✓ Instabilitatea priorităților de investiții (lipsa unei strategii pe termen lung)
- ✓ Pregatirea deficitară a proiectelor (studii de fezabilitate realizate neprofesionist și transferate ca responsabilitate asupra constructorului)
- ✓ Procesul greoi de avizare și autorizare
- ✓ Lipsa de atractivitate a pieței de construcții (din cauza lipsei de predictibilitate a pieței și a condițiilor de contractare)

OBIECTIVE

OBIECTIV 1: Implementarea proiectelor de infrastructură rutieră conform Master Planului General de Transport

- ✓ Drum expres Ploiești – Buzău – Focșani – Bacău - Pașcani –1.6 miliarde de Euro
- ✓ Autostrada Sibiu-Pitești – 1.6 miliarde de Euro
- ✓ Autostrada Tg. Mureș-Iași (bugetul alocat studiilor de fezabilitate) – 4,2 miliarde de Euro

OBIECTIV 2: Rezolvarea problemei instituționale: izolarea proiectelor prioritare de proiectele în curs la CNADNR.
Ultimele modificări în organigrama CNADNR care vizează îmbunătățirea capacității administrative a CNADNR

prevăd separarea activităților de investiții de activitatea de întreținere prin înființarea a două companii.

Măsura 1: Transferul responsabilității de gestionare și urmărire a executării proiectului la Compania Națională de Investiții Rutiere (CNIR)
Măsura 2: Consolidarea cadrului instituțional pentru relația cu consultatntul

OBIECTIV 3: Crearea unui cadru eficient și profesionist pentru realizarea studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice pentru coridoarele prioritare (cu scopul final de a genera proiecte mature care să poată fi eligibile spre finanțare)

Măsura 1: Înființarea structurii care va gestiona implementarea proiectelor strategice: Compania Națională de Investiții Rutiere (CNIR) sub tutela Ministerului Transporturilor

Măsura 2: Crearea unui Fond de Investiții în Infrastructură care să fie capitalizat cu active ale Statului și care să contracteze împrumuturile IFI (BEI/BERD) necesare pentru aceste proiecte.

Responsabili: Ministerul Transporturilor si Compania Nationala de Investitii Rutiere (CNIR)

11. MOBILITATEA FORŢEI DE MUNCĂ
BRAIN RE/GAIN

STARE DE FAPT

- ✓ Populaţia României a scăzut sub pragul de 20 milioane locuitori, diminuarea populaţiei fiind cauzată în principal de fenomenul emigraţiei;
- ✓ Peste 3,5 milioane de români locuiesc în afara graniţelor ţării, din care peste 2,8 milioane într-un alt stat membru al UE. Principalul motiv pentru care emigrează românii constă în diferenţialul de venituri dintre România şi statele membre din Europa de Vest, iar ponderea cea mai importantă a emigraţiei (74%) este reprezentată de persoanele din grupa de vârstă 25–64 de ani;
- ✓ Remiterile de bani sunt canalizate preponderent către cheltuieli de consum, în detrimentul economisirii şi al investiţiilor;
- ✓ În ultimii 20 de ani fenomenul de îmbătrânire a populaţiei a accelerat. Vârsta mediană a populaţiei a crescut cu 7 ani, de la 33,8 în 1994 la 40,8 în 2014. În acest context, nivelul transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale (pensii) în 2015 a fost de aproximativ 18 miliarde RON (2,6% PIB);
- ✓ În anul 2014, deficitul de forţă de muncă în sistemul medical din România depăşeşte 10% întrucât pe de o parte în perioada pre şi post aderare au emigrat peste 20 de mii de medici iar pe de altă parte cetăţenii străini întâmpină bariere excesive cu privire la încadrarea pe piaţa de forţă de muncă din sectorul medical;
- ✓ Numărul de muncitori imigranţi din România este extrem de redus, principala sursă de imigranţi fiind Republica Moldova;
- ✓ România ar avea de beneficiat de pe urma reducerii barierelor de admisie pentru cetăţenii din state terţe întrucât imigranţii contribuie la dezvoltarea societăţilor şi a economiilor prin impactul pe care aceştia îl au asupra pieţei forţei de muncă, a contribuţiilor plătite la bugetul de stat şi asupra creşterii economice. Aceştia pot contribui la încetinirea procesului de îmbătrânire a populaţiei, pot acoperi deficitele de forţă de muncă din anumite sectoare, sporesc legăturile comerciale cu restul lumii şi aduc inovaţie şi spirit antreprenorial;
- ✓ Diaspora reprezintă un partener de dezvoltare nevalorificat şi neangajat în mod coerent şi consecvent. Studenţii şi lucrătorii români din străinătate la întoarcerea în România pot aduce know-how, aptitudini şi inovaţie care ar impulsiona economia şi societatea românească, ar transforma fenomenul *brain drain* într-unul de tip *brain gain*. De asemenea, prin dezvoltarea unui cadru care să faciliteze colaborarea cu tara prin mijloacele tehnice actuale, ei pot contribui si punctual, de acolo de unde sunt.

11. MOBILITATEA FORŢEI DE MUNCĂ
BRAIN RE/GAIN

Obiectiv 1: Promovarea migraţiei de întoarcere

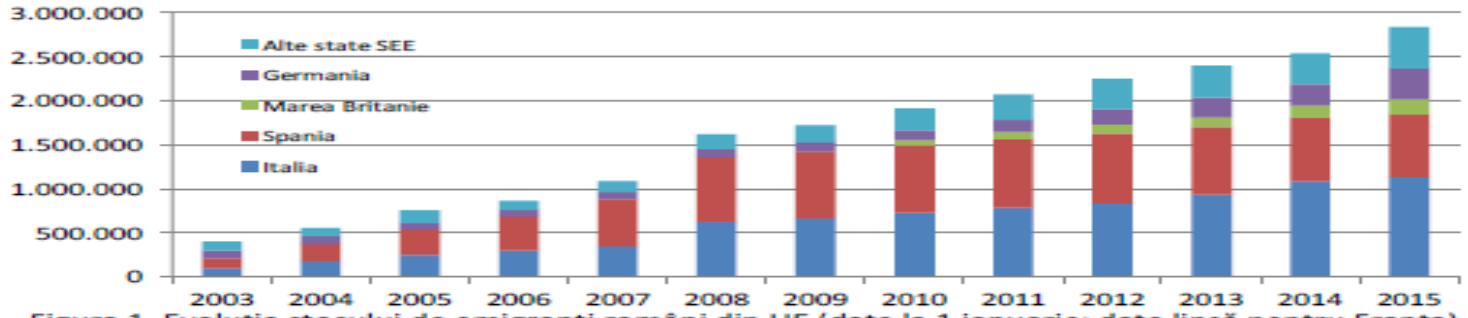

Figura 1. Evoluţia stocului de emigranţi români din UE (date la 1 ianuarie; date lipsă pentru Franţa)
Sursa: Eurostat

Măsura 1: Consolidarea, actualizarea si promovarea website-ului specializat pentru diaspora de către Departamentul Politici pentru relaţia cu românii de pretutindeni (MAE) şi ANPC (informaţii financiare): **inforomaniue.dialogsocial.gov.ro.**

Diseminarea de informaţii cu privire la:

i) posibilitatea transferării drepturilor de pensie în România
ii) recunoaşterea permiselor de conducere
iii) echivalarea studiilor din străinătate
iv) constituirea şi funcţionarea societăţilor comerciale
v) obligaţiile şi drepturile locatorilor şi ale locatarilor
vi) oferta de studii preuniversitare şi universitare din România, inclusiv tipurile de burse de studii acordate copiilor românilor aflaţi la muncă în străinătate, care doresc să urmeze cursurile unei instutuţii de învăţământ în ţara noastră
vii) ONG-urile care au ca scop sprijinirea diasporei
viii) posturile vacante din administraţia publică precum şi din mediul privat
ix) produse financiare şi bancare
x) oportunităţile privind facilităţile existente pentru realizarea de investiţii (scheme de ajutor, fonduri structurale, etc.)
xi) forum dedicat diasporei (secţiune interactivă pentru împărtăşirea de experienţe)
xii) oferirea de consultanţă de către personal specializat pentru realizarea corelării dintre cererea de pe piaţa forţei de muncă şi expertiza şi aptitudinile emigranţilor români
xiii) oportunităţile privind urmarea unor cursuri gratuite oferite de ANOFM pentru calificare în domeniile de activitate care să le permită deschiderea unei afaceri proprii.

Buget: 450 mii lei/ an

Măsura 2: Recunoaşterea automată şi reducerea termenelor pentru soluţionarea cererilor de echivalare a studiilor realizate în străinătate

- ✓ Modificarea prevederilor Ordinului MENCŞ nr. 5269/2015 *privind aprobarea Metodologiei de recunoaştere şi echivalare a diplomelor şi certificatelor obţinute la absolvirea studiilor universitare de nivel licenţă, master sau postuniversitare la instituţii acreditate de învăţământ superior din străinătate*
- ✓ Extinderea mecanismului de echivalare/recunoaştere automată a actelor de studii obţinute de la instituţii de învăţământ din Uniunea Europeană

11. MOBILITATEA FORŢEI DE MUNCĂ
BRAIN RE/GAIN

Măsura 3: Promovarea identităţii culturale şi lingvistice şi întărirea legăturii statului român cu cetăţenii din afara graniţelor

Ex: Acordarea de burse de studiu anuale de către Guvernul României pentru atragerea în ţară a copiilor emigranţilor români similar burselor oferite cetăţenilor din Republica Moldova.

Buget: 1,6 mii lei / an

Riscuri: Şansele de atragere a cetăţenilor români stabiliţi în afara graniţelor scad direct proporţional cu durata de timp scursă de la momentul emigrării.

Observaţii: În prezent recunoaşterea diplomelor se face în mod automat pentru actele de studii obţinute la 546 de universităţi din străinătate considerate prestigioase. Cu toate acestea, termenele de soluţionare a cererilor de echivalare a diplomelor sunt foarte lungi.

Obiectiv 2 Dezvoltarea de programe pentru susţinerea antreprenoiatului în România pentru românii din diaspora

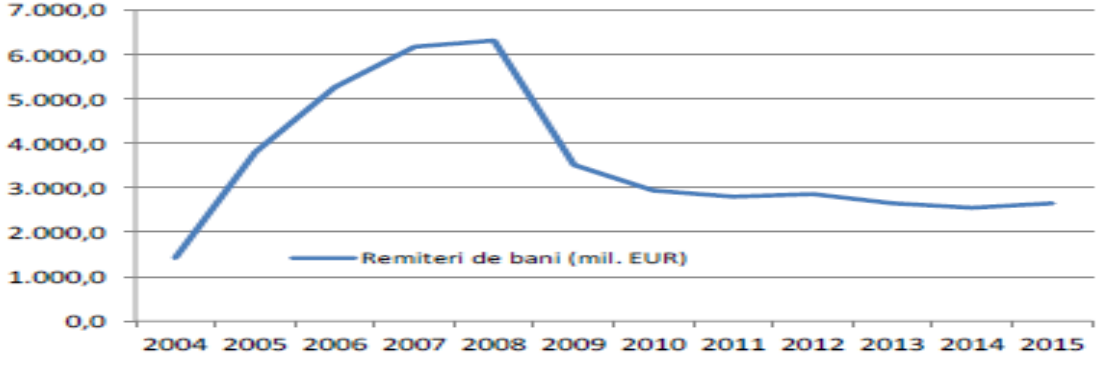

Figura 1. Evoluţia nivelului remiterilor de bani
Sursa: Eurostat, BNR

Măsura 1: Facilitarea accesării schemelor de minimis derulate de Ministerul Economiei şi de către cetăţenii români care au domiciliul în altă ţară.

Măsura 2: Lansarea programului „Diaspora Start-Up", în valoare de **30 milioane euro din alocarea aferentă Programului Operaţional Capital Uman (POCU) 2014-2020**, având ca obiectiv stimularea antreprenoriatului în rândul cetăţenilor români din diaspora şi a celor recent reîntorşi în ţară. La acest moment se fac ultimele modificări şi urmează să fie lansat spre consultare publică cât de curând.

Riscuri: Redresarea lentă a economiilor principalelor ţări de destinaţie a emigranţilor români şi procesul de reunificare familială a cetăţenilor români din afara graniţelor ar putea conduce la continuarea trendului de scădere a intenţiei de reîntoarcere.

Observaţii: România se află pe primele locuri la nivelul UE după numărul de cetăţeni care trăiesc în altă ţară, raportat la numărul total al cetăţenilor. La nivelul diasporei se remarcă o intenţie de reîntoarcere în scopul dezvoltării de afaceri proprii.

11. MOBILITATEA FORŢEI DE MUNCĂ
BRAIN RE/GAIN

Obiectiv 3 Flexibilizarea procesului de admisie pentru cetăţenii din state terţe în vederea atragerii de personal înalt calificat

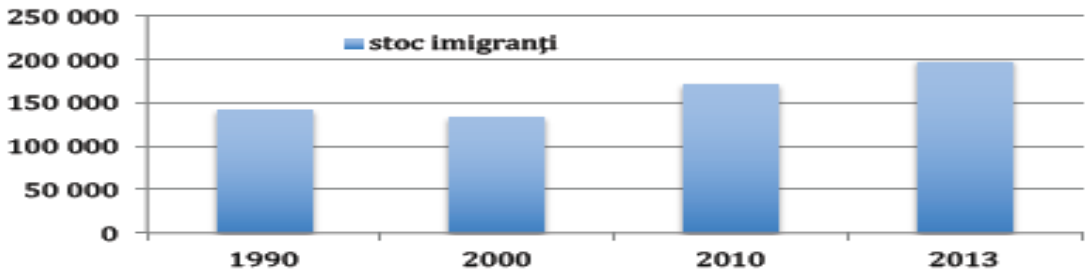

Figura 1. Evoluţia stocului de imigranţi în România
Sursa: Naţiunile Unite

Măsura 1: Permiterea absolvenţilor străini de studii de specialitate din România şi a persoanelor cărora le este oferită o formă de protecţie internaţională să acceseze piaţa de forţă de muncă din sectorul medical

- ✓ Modificarea prevederilor legii nr. 95/2006 *privind reforma în domeniul sănătăţii, cu modificările şi completările ulterioare (anexa 2).*

Măsura 2: Modificări legislative în domeniul imigraţiei în vederea atragerii de personal înalt calificat

- ✓ Modificarea criteriului pentru încadrarea muncitorilor străini ca personal înalt calificat, respectiv de la primirea unei remuneraţii de minimum 4 ori câştigul salarial mediu brut pe economie la primirea unei remuneraţii de minimum două ori câştigul salarial mediu brut pe economie (anexa 3 şi 4);
- ✓ Exceptarea de la obţinerea avizului de angajare pentru străinii titulari ai dreptului de şedere pentru studii şi acordarea de viză pentru încadrarea pe piaţa forţei de muncă a străinilor care au finalizat studiile universitare în România
- ✓ Posibilitatea prelungirii dreptului de şedere temporară pentru studii de la 6 luni la un an în vederea creării condiţiilor pentru finalizarea formalităţilor cu obţinerea diplomelor de studiu şi în vederea asigurării unei perioade de timp rezonabile pentru căutarea şi găsirea unui loc de muncă pentru cetăţenii străini absolvenţi de studii universitare în România
- ✓ Acordarea posibilităţii recunoaşterii diplomelor şi certificatelor cetăţenilor străini în vederea continuării studiilor în România.

Riscuri: Pe fondul crizei refugiaţilor de la nivelul Uniunii Europeane şi inclusiv în România există o percepţie generală negativă cu privire la primirea de imigranţi şi refugiaţi. Riscurile provin dinspre percepţia opiniei publice şi a media.

Observaţii: Până în anul 2020 România ar trebui să crească densitatea numărului de medici la suta de mii de locuitori de la 248 la 300.

12. NATALITATE ŞI DECLIN DEMOGRAFIC

STAREA DE FAPT

- ✓ Fenomenul de îmbătrânire demografică s-a accentuat, începând cu anul 2015 populaţia vârstnică de 65 de ani şi peste depăşind numeric populaţia tânără de 0-14 ani; De asemenea, vârsta mediană a populaţiei a crescut cu 7 ani în ultimii 20 de ani, de la 33,8 în 1994 la 40,8 în 2014;
- ✓ În ultimii ani sporul natural a continuat să fie negativ, iar rata totală a fertilităţii în ultimii 25 de ani (aprox. 1,3), a fost net inferioară ratei de înlocuire a generaţiilor (2,1);
- ✓ România a cunoscut o scădere accelerată a ratei natalităţii, de la 13,6 născuţi vii la mia de locuitori în 1990 la 9,9 născuţi vii la mia de locuitori în 2010. În acelaşi timp, rata natalităţii este superioară în mediul rural în comparaţie cu mediul urban;
- ✓ Factorii care au condus la declinul natalităţii constau în abrogarea legislaţiei privind interzicerea avorturilor şi a contracepţiei în 1990, creşterea rolului femeii în societate, schimbarea normelor culturale precum şi creşterea cheltuielilor cu educaţia şi creşterea copiilor;
- ✓ Adoptarea unei politici pro-nataliste în vederea atingerii unei rate totale a fertilităţii la nivelul de înlocuire a generaţiilor (2,1) va reduce presiunile fiscale şi politice viitoare care vor fi generate de către efectele îmbătrânirii şi declinului demografic asupra sistemului de sănătate precum şi asupra sistemului de protecţie socială.

Obiectiv 1: Creşterea numărului de grădiniţe cu program prelungit şi stimularea angajatorilor în vederea înfiinţării de grădiniţe/creşe pentru copiii salariaţilor

Tabel nr.1 Evoluţia numărului de grădiniţe şi gradul de cuprindere

	1990	1995	1999	2002	2004	2006	2010	2012	2014
Total	12.529	12.772	12.831	9.547	5.687	1.720	1.498	1.222	1.205
Stat	12.529	12.759	12.761	9.425	5.514	1.526	1.276	953	850
Privat	-	13	70	122	173	194	222	269	355
Mediul rural	-	-	9.574	6.734	3.128	218	130	91	94
Număr copii înscrişi la grădiniţă	-	-	616.313	629.703	644.911	648.862	673.736	581.144	559.565
Grad cuprindere	54,3%	63,6%	69,5%	76,6%	82,12%	78,84%	81,8%	-	-

Sursa: INS

Măsura 1: Oferirea de granturi companiilor/instituţiilor care înfiinţează creşe şi/sau grădiniţe cu program prelungit pentru copiii angajaţilor

- ✓ Acordarea de finanțări în proporție de 50% din valoarea proiectelor pentru înființarea de grădinițe/creșe de către angajatori, dar nu mai mult de echivalentul în lei a 200.000 EUR.

Buget: 180 milioane lei /an

Măsura 2: **Înființarea de grădinițe/ creșe în mediul rural prin accesarea de fonduri structurale de la UE**

- ✓ Implicarea administrației centrale pentru stimularea autorităților locale în vederea accesării programului sectorial PNDR 2014-202, măsura 7 pentru înființarea de grădinițe/creșe în mediul rural, respectiv acordarea de sprijin cu resurse umane pentru realizarea proiectelor pentru accesarea de fonduri europene.

Buget: 9 milioane lei/an

Măsura 3: **Extinderea programului de acordare de produse lactate și de panificație pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și privat cu program prelungit**

- ✓ Modificarea prevederilor OUG nr.96/2002.

Buget: 56 milioane lei/ an

Riscuri: Fără sprijinul administrației centrale există riscul ca autoritățile locale să nu realizeze și să depună proiecte pentru accesarea de fonduri structurale pentru înființarea de grădinițe/creșe. Spre exemplu, PNDR 2007-2013, similar programului PNDR 2014-2020, prevedea acordarea de finanțări nerambursabile pentru înființarea de grădinițe noi, însă în ultimii ani numărul acestora a scăzut constant.

Observații: Peste 40% din populația României locuiește în mediul rural. De asemenea, procentul de acoperire cu grădinițe în mediul rural era de doar 7,44% în anul școlar 2012-2013 și doar 1% din numărul de creșe la nivel național se aflau în mediul rural în anul 2011 (sursa datelor: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, PNDR 2014-2020).

12. NATALITATE ŞI DECLIN DEMOGRAFIC

Obiectiv: 2 Prelungirea perioadei concediului de maternitate, remunerate cu 85% din media veniturilor realizate în ultimele 12 luni, de la 1 la 2 ani în vederea creşterii ratei totale a fertilităţii la 1,8 până în anul 2020

Tabel 1. Evoluţia ratei totale a fertilităţii

1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2013	2014
1,83	1,33	1,31	1,4	1,45	1,60	1,66	1,59	1,41	1,52

Sursa: Eurostat

Măsura 1: Prelungirea perioadei concediului de maternitate de la 1 la 2 ani remunerat cu 85% din media veniturilor realizate în ultimele 12 luni în limita a minimum 1,2 ISR (600 RON) şi maximum 6,8 ISR (3400 RON)

- ✓ Modificarea prevederilor OUG nr. 111/2010 privind concediul şi indemnizaţia lunară pentru creşterea copiilor, cu modificările şi completările ulterioare

Măsura 2: Majorarea limitelor prevăzute de lege pentru indemnizaţia pentru creşterea copilului

- ✓ Majorarea limitelor prevăzute de lege pentru acordarea indemnizaţiei pentru creşterea copilului de la un minimum de 1,2 ISR şi un maximum de 6,8 ISR la un minimum de 1,8 ISR şi un maxim de 7,6 ISR.

OBSERVAŢIE: Măsura 2 a intrat deja în vigoare la 1 iulie 2016 într-o formulă calculată pe baza salariului minim, nu a ISR, şi fără plafon maxim şi are un are un cuantum minim de 1.062,5 Ron.

Riscuri: Fără identificarea resurselor bugetare sau ajustarea altor cheltuieli există riscul majorării deficitului bugetar.

Observaţii: Nivelul ISR actual este de 500 de RON.

Buget: 900 milioane Lei anual (0,13 din PIB).
Responsabili: MMFPSPV, MS

13. PIAȚA DE CAPITAL

STAREA DE FAPT:

În momentul de față, piața de capital din România este încă într-o fază incipientă de dezvoltare (capitalizare și lichiditate scăzuta – fiind încadrată în categoria 'frontier markets'), asigurând o parte nesemnificativă din necesarul de finanțare al companiilor locale. Cu toate acestea, România este piața cu cel mai ridicat potențial, în comparație cu bursele din Europa de Sud-Est.

Lichiditatea scăzuta, precum și oferta limitată de IPOs/SPOs determină un interes scăzut al investitorilor instituționali internaționali pentru piața de capital din România, limitează opțiunile de investiție ale investitorilor instituționali locali și opțiunile de diversificare a portofoliului pentru investitorii de retail (persoane fizice).

De asemenea, transparența scăzuta a emitenților a determinat o anumită reticență din partea investitorilor. Adoptarea noului Cod de Guvernanță Corporativă al BVB, începand cu anul 2016, are deja un rol semnificativ în creșterea transparenței și eticii în afaceri.

Clasificarea pieței de capital locale ca piață emergentă de către providerii de indici la nivel mondial (FTSE, MSCI, S&P Dow Jones Indices, Stoxx) ar fi un pas natural spre eficientizarea rolului acesteia de finanțator al creșterii economiei naționale, precum și spre sporirea fluxului de investiții străine către România.

Perspective: Dezvoltarea pieței de capital pentru a:

1. Deveni o alternativă viabilă de finanțare a companiilor cu capital românesc.
2. Permite sistemului financiar să fie mai stabil și să absoarbă mai ușor șocurile (ca sistem diversificat și cu o dependență de fonduri externe mai redusă).
3. Permite dezvoltarea sistemului de pensii.
4. Susține programul de privatizare a companiilor de stat.
5. Crește transparența și performanța companiilor cu capital românesc prin aplicarea standardelor de guvernanță corporativă în companiile cu capital românesc (de stat și private), conform prevederilor Codului de guvernanță corporativă al BVB.

13. PIAŢA DE CAPITAL

OBIECTIVE

OBIECTIVUL 1: Simplificarea procedurilor de înregistrare fiscală pentru investitorii străini care sunt interesați de tranzacționarea pe piața de capital românească.

Măsura 1: Dezvoltarea infrastructurii necesare la ANAF și a cadrului de reglementare incident pentru inregistarea fiscală a investitorilor nerezidenți
Măsura 2: Adoptarea unor măsuri fiscale care să crească gradul de atractivitate a pieței românești (NB – vor avea incidență asupra Codului Fiscal):

- ✓ Implementarea planului declarat al ASF de eliminare a pragurilor la SIF-uri, ca efect al modificării legislației existente și al clarificării regimului fondurilor de investiții.
- ✓ Implementarea proiectului STEAM de către ASF în vederea îmbunătățirii reglementărilor și a legislației.

OBIECTIVUL 2: Dezvoltarea și implementarea unui program de educare și conștientizare pentru companiile cu capital românesc privind finanțarea pe piața de capital, precum și a beneficiilor adoptării standardelor de guvernanță corporativă

Măsura 1: Înființarea unei **entități care să funcționeze ca pool de expertiză pentru pregătirea procesului de listare** și de monitorizare a performanțelor companiilor ale căror acțiuni au fost admise la tranzacționare. Entitatea s-ar constitui ca departament (specialiști din mediul privat și funcționari publici cu experiență în realizarea ofertelor publice) care va funcționa pe lângă Bursa de Valori București (BVB).

Măsura 2: Roadshow-uri ale BVB în teritoriu (buget in house la BVB, fără impact asupra bugetului de stat).

Măsura 3: Susținerea măsurilor fiscale de stimulare a investițiilor pe termen lung și a finanțării companiilor prin piața de capital (atunci când bugetul de stat va permite).

OBIECTIVUL 3: Accelerarea listării intreprinderilor de stat la BVB prin derularea de oferte publice

Măsura 1: Listarea unor noi companii prin piața de capital (până în 2020)

- ✓ Hidroelectrica (listarea unui pachet de minimum 20 – 25% pentru crearea unei piete secundare de tranzacționare puternice care să asigure lichidate suficientă pentru acțiuni pe bursă; free float de min. 635* mil. USD pentru ca Hidroelectrica să fie eligibilă pentru MSCI).
- ✓ CEC – oferta publică de noi acțiuni de cel putin 20 – 25% (astfel încât să beneficieze de finanțare pentru expansiune; recâștigarea cotei de piață; susținerea economiei).
- ✓ Telekom Romania Communications – listarea unui pachet de 25% din acțiunile deținute de stat.

Măsura 2: Oferte secundare de acțiuni ale unor companii listate.

- ✓ Romgaz – listarea unui pachet de minimum 3,4% pentru îndeplinirea criteriilor MSCI privind free float (actual 22% / 545 mil. USD)
- ✓ OMV Petrom - listarea unui pachet de minimum 7,1% pentru îndeplinirea criteriilor MSCI privind free float (actual 9% / 345 mil. USD)

Măsura 3: Introducerea principiilor de guvernanță corporativă în cadrul companiilor de stat în vederea creșterii transparenței decizionale, a profesionalismului actului managerial și, implicit, a atractivității investitorilor în cazul

listărilor - **136 întreprinderi publice** care ar trebui să implementeze OUG 109.

Măsura 4: Crearea Programului de Acționariat al Cetățenilor este construit ca un program pe termen-lung. Acest program urmărește să facă procesul de investiție pe piață de capital din România mai accesibil cetățenilor de rând și să stimuleze investitorii persoane fizice să cumpere acțiuni în cadrul ofertelor publice ale societăților de stat.

Obiectivul central al acestui program este stimularea cetățenilor României pentru a se implica activ și în număr mare în viața socială și economică a țării, și pentru a lua parte la procesul de tranformare al societăților de stat.

În centrul atenției se află preocuparea de a demonstra natura deschisă și accesibilă a proceselor de listare prin oferte publice, motivând astfel membrii societății să devină parte a acestui proces.

Prin Programul de Acționariat al Cetățenilor, Guvernul va rezerva un anumit număr de acțiuni pentru investitorii persoane fizice (o tranșă dedicată) în cadrul fiecarei oferte publice a unei companii de stat.

Prin dezvoltarea pieței de capital locale, România are șansa unică să aibă un sector al pieței financiare cu un caracter autohton, național, care oferă în același timp un acces echilibrat la fondurile străine și locale, fiind reglementat și operațional administrat de către instituțiile din România.

Buget: fără impact asupra bugetului de stat

Responsabili: BVB, ASF, Ministerele care au în subordine companii de stat pentru aplicarea ordonanței 109.

*criteriu MSCI la 30 iunie 2016

14. SĂNĂTATE

STAREA DE FAPT:

Populația României a scăzut în anul 2015 cu 1.520 de persoane ca urmare a decesului copiilor născuți vii, cu vârsta sub un an.

În anul 2014, România a pierdut 148.977 de persoane ca urmare a deceselor cauzate de bolile aparatului circulator.

Pentru populația României „cei mai mulți ani potențiali de viață pierduți sunt cauzați de decesele premature determinate de bolile cerebro-vasculare, cardiacă ischemică și ciroză hepatică".

OBIECTIVE ȘI MĂSURI

OBIECTIV A. Reducerea ratei mortalității infantile la 6,5 la mie până în anul 2020

Tabel 1: România, rata mortalității infantile

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
11,9	10,9	10,1	9,8	9,4	9,0	8,5	8,8	7,5

Numărul avorturilor la cerere în anul 2014: 7.830

Măsura 1: Îmbunătățirea stării de sănătate si nutriție a mamei şi copilului şi reducerea riscului de deces matern și infantil

- Asigurarea accesului la diagnostic precoce, monitorizare adecvată și/sau tratament de calitate, prin creșterea numărului de copii care: beneficiază de administrarea profilactică a vitaminei D, a preparatelor de Fe; primesc profilaxie antirahitism la 12 luni; au acces la maternități active în cadrul inițiativei „Spitalul prieten al copilului"
- Creșterea gradului de informare a populației generale şi țintirea familiilor şi copiilor cu risc crescut prin consilierea gravidelor privind alăptarea
- Îmbunătățirea cadrului metodologic și creșterea capacității tehnice a furnizorilor de servicii prin actualizarea și întocmirea ghidurilor clinice pentru gravidă și copil, respectiv a ghidurilor de evaluare a dezvoltării fizice și a stării de sănătate a copiilor

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 742,5 milioane lei

Măsura 2: Reducerea numărului de sarcini nedorite, a incidenței avortului la cerere şi a ratei mortalității materne prin avort

- Creșterea capacității de planificare a programului, de previzionare a necesarului şi monitorizarea distribuției de produse contraceptive gratuite

- Asigurarea accesului persoanelor eligibile la produse contraceptive distribuite gratuit
- Creșterea acoperirii teritoriale cu furnizori de servicii integrate de planificare familială/ sănătatea reproducerii
- Creșterea gradului de conștientizare si informare a populației privind opțiunile reproductive

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 357,1 milioane lei

Riscuri: reducerea sau anularea celorlalte componente ale Strategiei naționale de sănătate, care influențează direct șansele de supraviețuire a copiilor sub un an (vaccinările obligatorii, serviciile de asistență comunitară integrate și comprehensive etc.)

Observații: România ar trebui să tindă pe termen lung spre media UE27 (4 la mie) pentru acest indicator

OBIECTIV B. Scăderea deceselor cauzate de boli ale aparatului circulator la 55 la sută din total decese până în anul 2020

Tabel 2: Proporția deceselor cauzate de boli ale aparatului circulator

2012	2013	2014
60,4	59,6	58,8

Măsura 1: Creșterea eficacității și rolului promovării sănătății în reducerea poverii bolii în populație

- Creșterea rolului şi capacității liniei întâi de servicii medicale in informare şi consiliere prin formarea de personal (medici, asistenți)
- Creșterea capacitații rețelei de promovare a sănătății, prin elaborarea unui plan multianual privind promovarea unui stil de viață sănătos, care să includă atât implicarea personalului medical cât și a altor instituții (media, ONG-uri etc.)
- Creșterea gradului de informare, conștientizare şi responsabilizare a populației

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 310,2 milioane lei

Măsura 2: Dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară, integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile, inclusiv Roma

- Organizarea de centre comunitare model şi extinderea rețelei de servicii (construirea sau reabilitarea de centre, instruirea de asistenți medicali pentru aceste centre)
- Dezvoltarea capacitații instituționale și tehnice a furnizorilor de servicii comunitare (elaborarea de ghiduri, standarde și protocoale; formarea și certificarea asistenților și medicilor de familie)
- Asigurarea unui cadru instituțional și legislativ favorabil pentru dezvoltarea serviciilor de asistenta comunitară

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 353,1 milioane lei

Riscuri: reducerea sau anularea celorlalte componente ale Strategiei naționale de sănătate, care influențează accesul echitabil la serviciile de sănătate de calitate și cost eficace (eficacitate și

diversitatea serviciilor în asistența medicală primară, ponderea afecțiunilor rezolvate în ambalatorul de specialitate)

Observații: România ar trebui să tindă pe termen lung spre media UE28 (38 la sută) pentru acest indicator

OBIECTIV C. Menținerea numărului anilor potențiali de viață pierduți din cauza deceselor premature cauzate de bolile cerebro-vasculare

Tabel 3: Ani potențiali de viață pierduți, pe cauze de deces și sex în 2010 (YLL/1000persoane)

Cauză deces	Femei	Bărbați
Boala cardiacă ischemică	39,4	57,3
Accident vascular cerebral	39,5	42,3

Măsura 1: Îmbunătățirea accesului populației la servicii de urgență prin consolidarea sistemului integrat de urgență și continuarea dezvoltării acestuia

- Funcționarea asistenței medicale de urgență în regim integrat, cu creșterea capacității de intervenție prin: creșterea numărului de autosalvări disponibile, reabilitarea/modernizarea unităților de primire și a numărului de dispecerate integrate
- Diversificarea competențelor personalului medical, paramedical și operativ implicat în asistența de urgență prin creșterea numărului de personal care participă la programele de formare continuă în domeniul medicinei de urgență

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 1.908,2 milioane lei

Măsura 2: Creșterea accesului la servicii de calitate de reabilitare, paliație și de îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității

- Dezvoltarea unui plan național pe termen mediu şi lung privind asistență medicală de reabilitare, recuperare, paliație si de îngrijiri pe termen lung
- Implementarea planului național privind serviciile de reabilitare, recuperare, paliație și de îngrijiri pe termen lung prin reabilitarea/echiparea unităților medicale conform standardelor, formarea de personal pentru acest tip de îngrijiri pe termen lung

Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 77,9 milioane lei

14. SĂNĂTATE

Măsura 3: Adaptarea cunoștințelor și abilităților personalului medical la schimbările survenite în serviciile de sănătate livrate (în special re-orientarea spre prevenție, reabilitare, paliație și îngrijiri pe termen lung)
Buget prevăzut în Strategia 2014-2020: 14,2 milioane lei

Măsura 4: Corelarea furnizorilor de asistență medicală la nivel local, județean și regional cu profilul de morbiditate și nevoile de servicii de sănătate ale populației.

Riscuri: reducerea sau anularea celorlalte componente ale Strategiei naționale de sănătate, care influențează calitatea serviciilor integrate de urgență, a asistenței medicale spitalicești și a infrastructurii serviciilor de sănătate publică

Buget total: 3.763,2 milioane lei

Responsabili: Ministerul Sănătății, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Direcțiile de sănătate publică, medicii de familie, Ministerul Muncii, MDRAP, autoritățile locale, SMURD, spitale, Institutul pentru ocrotirea mamei și copilului.

15. SECTOARELE CULTURALE ŞI CREATIVE (SCC)

Stare de fapt:

În perioada 2009-2013, VAB realizată de sectoarele culturale și creative din România a avut un trend pozitiv, cu o creștere majoră a contribuției în PIB, de la 2% în 2009 și ajungând în 2013 la un nivel considerabil de 6,5% ceea ce face ca în premieră să surclaseze domeniul agriculturii (care are o pondere de 6,4% la nivelul aceluiași an). VAB SCC la nivelul anului 2014 se situează la aproximativ 7% din PIB, ceea ce ar însemna și egalarea sau chiar depășirea sectorului de construcții.

Primii pași în sprijinirea sectoarelor culturale și creative au fost făcuți. **În perioada ultimilor ani, sectoarele culturale și creative au ieșit treptat din zona de "umbră" a politicilor publice și au început să ocupe un loc tot mai central în programarea strategică în România**. Pe fondul unei dinamici din ce în ce mai accentuate a sectorului, România a inclus sectoarele creative între domeniile prioritare la nivel național pentru perioada 2014-2020, iar la nivel european importanța acestora a crescut treptat, nu doar ca finanțare, ci și din punct de vedere al rolului de factor facilitator al dezvoltării.

De ce este important sprijinul public al acestui domeniu "pe val" și care este, de fapt, eșecul de piață care trebuie corectat?

1. **În ciuda atenției în creștere de care se bucură, potențialul economic al sectoarelor culturale și creative este în mare parte neexploatat.** Acest fapt se întâmplă din cauze multiple, ce țin de:
   - cadrul de reglementare deficitar în domeniul proprietății intelectuale;
   - persistența concepției conform căreia arta și creativitatea nu aparțin zonei de "afaceri"
   - lipsa de educație de afaceri a actorilor din SCC, inclusiv a modului în care creativitatea se poate valorifica.
   - lipsa de cerere, cu excepția notabilă a domeniului TIC și publicitate.
   - Lipsa finanțărilor clasice (creditare), cauzată de volatilitatea valorii creației și de o asimetrie a informației între mediul financiar și cel al artei.

Dacă în mediul privat se remarcă o penetrare din ce în ce mai puternică a SCC și o înțelegere a avantajelor pe care utilizarea creativității o poate avea asupra productivității și profitului, în zona publică, mai cu seamă la nivel local, avantajele investiției în SCC (creșterea calității vieții, atragerea de investiții, creșterea valorii imobiliare, creșterea turismului) sunt mai degrabă necunoscute.

În ambele cazuri însă, investiția în creativitate este "lăsată la urmă", în ciuda faptului că, pe termen lung, aceasta ar putea genera cele mai sustenabile rezultate.

2. **Creativitatea este asociată cu produse și servicii de valoare adăugată mare dar și cu resurse umane care dețin competențe specifice. Deficitul de resurse de muncă este deja notabil în domeniile culturale și creative, inclusiv TIC și poate duce la frânarea dezvoltării SCC.**

15. SECTOARELE CULTURALE ŞI CREATIVE (SCC)

În condițiile în care creativitatea ține exclusiv de persoană, și nu de utilaje sau echipamente, existența competențelor este esențială pentru menținerea tendinței de creștere a SCC și pentru propagarea efectelor în celelalte medii (industrii sau zone). Dincolo de avantajele imediate, beneficiile pe termen lung, în special în ceea ce privește sustenabilitatea ocupațiilor creative și durabilitatea impactului reprezintă argumente solide pentru susținerea competențelor creative pe tot parcursul de învățare, formală și informală (N.B. competențele creative includ competențele digitale

Obiectiv: Utilizarea creativității ca vector de schimbare structurală a economiei și creștere a ponderii în PIB a bunurilor și serviciilor cu valoare adăugată mare

Țintă: Contribuția SCC la PIB -10% în 2020

Măsura 1: Asigurarea cadrului instituțional necesar susținerii SCC

- Alinierea agendelor diferitelor instituții și organizații publice relevante la inițiativa Guvernului, inclusiv cele referitoare la protejarea proprietății intelectuale, achiziții publice, fiscalitate etc.
- Crearea unui mecanism de consultare și "guvernanță" în domeniul SCC în parteneriat cu mediul de afaceri și cel cultural

Măsura 2: Dezvoltarea cadrului de politici publice transversal la nivelul Guvernului, de definire și sprijinire a SCC

- Elaborarea Cărții Albe pentru Activarea potențialului SCC
- Elaborarea Planului de Acțiune pentru sprijinirea SCC 2016-2020

Măsura 3: Optimizarea și facilitarea accesului la finanțare pentru SCC

- Maparea și corelarea diferitelor scheme de finanțare existente
- Includerea SCC în domeniile prioritare și deschiderea unor linii dedicate pentru finanțare

15. SECTOARELE CULTURALE ŞI CREATIVE (SCC)

Măsura 4: Susținerea SCC prin programe specifice

- Competențe pentru creativitate – dezvoltarea de programe de educație în domenii creative, în cadrul formal sau non-formal în vederea asigurării competențelor creative necesare pieței muncii și pregătirii pentru ocupațiile viitorului.
- Definirea/ actualizarea cadrului de reglementare pentru ocupațiile creative (standarde ocupaționale)
- Sprijinirea investițiilor și exportului de SCC (*inward & outward investment support*)
- Alocarea unui procent de 1% din bugetele locale pentru investiții pentru achiziția de bunuri/servicii creative
- Revitalizarea și valorificarea economică a patrimoniului aflat în proprietatea statului

Calendar: M1-M2 – decembrie 2016; M3-M4 – 2016 -2020

Observații: Coagularea inițiativei private este o precondiție pentru succesul și sustenabilitatea demersului public. Autoritatea publică nu poate și nu trebuie să se substituie inițiativei private ca determinant la dezvoltării sectorului creativ și cultural ci trebuie să se poziționeze într-un factor suport. Este însă necesară catalizarea efectelor de propagare ale ICC într-un număr cât mai mare de contexte economice și sociale, în special la nivel local.

Buget 2016-2020:
- 35 milioane euro – FSE (PO Capital Uman, Romania Creativa, stimularea antreprenoriatului în domeniul SCC);
- 438,52 milioane euro – FEDER (PO Regional, Conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural);
- 97 milioane euro – PNDR (Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural);

Plus:
- Alte fonduri în domeniul culturii – aproximativ 100.000 euro
- Alte fonduri nededicate dar care ar putea contribui la dezvoltarea SCC – aprox. 500.000 euro

Responsabili: Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri;
Ministerul Culturii
Ministerul Fondurilor Europene

16. TEHNOLOGIA INFORMAŢIEI ŞI COMUNICAŢIILOR (TIC)

STAREA DE FAPT

Dezvoltarea şi sustenabilitatea sectorului TIC se bazează în prezent pe doi piloni solizi: activităţile tip offshore/nearshore şi pe cererea internă. În 2014, sectorul ajungea la 2,4 miliarde euro, urmare a unei creşteri de 12,5%, de patru ori mai rapidă decât PIB-ul României.

Cu un potenţial real de a trece de 4 miliarde de euro înainte de 2020 (2,5% din PIB), sectorul TIC şi-a confirmat potenţialul de a contribui în mod real la economia locală, generând de patru ori mai multă valoare adăugată decât media economiei. Atrăgând toate tipurile de actori economici, de la giganţi mondiali în domeniul IT la mii de antreprenori locali, specialiştii români din sectorul TIC reprezintă unul dintre activele importante ale ţării. Aproximativ 80.000 persoane lucrează efectiv în industrie, estimările arătând o tendinţă de creştere, până la 100.000 angajaţi în 2018 dar principala provocare este reprezentată de găsirea din ce în ce mai dificilă a specialiştilor.

Deşi se înregistrează progrese, se menţin în continuare decalaje semnificative faţă de media UE în ceea priveşte: utilizarea serviciilor de e-guvernare, utilizarea generală a internetului şi alfabetizarea digitală, creşterea încrederii cetăţenilor/întreprinderilor în utilizarea comerţului electronic, precum şi integrarea soluţiilor TIC în domenii cum ar fi educaţia, sănătatea şi cultura.

În concordanţă cu prioritătile europene, România are obiective ambiţioase de acoperire cu infrastructură în bandă largă şi de creştere a vitezei internetului prin extinderea reţelelor/accesului de generaţiei viitoare (NGA/NGN).

OBIECTIVE ŞI MĂSURI:

OBIECTIVUL A. Creşterea ratei de utilizare a serviciilor e-guvernare

Ţinte:
35% dintre cetăţenii care utilizează servicii e-guvernare;
20% din totalul cetăţenilor care utilizează serviciile e-guvernare returnează formulare.

Măsura 1: E-guvernare şi interoperabilitate

- Furnizarea de servicii publice îmbunătăţite prin utilizarea e-guvernării 2.0
- Promovarea adoptării serviciilor de e-guvernare
- Consolidarea susţinerii şi supravegherii instituţionale
- Optimizarea utilizării TIC în cadrul operaţiunilor guvernamentale

16. TEHNOLOGIA INFORMAŢIEI ŞI COMUNICAŢIILOR (TIC)

OBIECTIVUL B. Utilizarea cu regularitate a internetului

Ţinte: 60% din total cetăţeni 45% pentru persoanele dezavantajate;

Măsura 1: TIC în educaţie

- Furnizarea de infrastructură TIC în şcoli
- Dezvoltarea competenţelor digitale ale elevilor şi profesorilor
- Utilizarea TIC în procesul de învăţare, inclusiv LLL

***Buget**: 207,4 mil euro

Măsura 2: TIC în sănătate

- Creşterea nivelului de cooperare inter-spitalicească bazată pe instrumentele TIC – Telemedicină, în special în domeniul medicinei de urgenţă şi de specialitate
- Sistem medical centrat pe pacient
- Eficienţă operaţională şi performanţa gestiunii
- Standardizarea actelor medicale în vederea susţinerii interoperabilităţii sistemului medical
- Gestiunea eficientă a informaţiei generată de sistemul IT

***Buget**: 119,2 mil euro

OBIECTIVUL B. Creşterea acoperirii cu infrastructură în bandă largă de mare viteză, acoperirea "petelor albe" – 700 localităţi.

Ţinte:
Acoperirea de 100% cu infrastructură în bandă largă de mare viteză, acoperirea de 80% cu infrastructură în bandă largă cu viteze de peste 30 Mbps şi 45% abonamente la infrastructura în bandă largă cu viteze de peste 100 Mbps la punct fix.

Măsura 1: Construirea reţelelor backhaul de nouă generaţie şi a infrastructurii backbone.
***Buget**: 200 mil euro

OBIECTIVUL C. Creşterea contribuţiei sectorului TIC pentru competitivitatea economică – 5% din PIB în 2023.

Măsura 1: TIC în e-commerce

- Dezvoltarea unui cadru de reglementare cu privire la e-commerce şi oferta transfrontalieră
- Creşterea nivelului de informare a furnizorilor de servicii online şi a utilizatorilor de e-commerce
- Susţinerea dezvoltării şi implementării plăţilor şi sistemelor de livrare online
- Rezolvarea facilă a abuzurilor şi litigiilor specifice e-commerce

Buget: 76,5 mil euro

Măsura 2: CDI în TIC

- Promovarea grupurilor inovatoare şi a polilor concurenţiali în vederea creşterii regionale
- Încurajarea cercetării privind dezvoltarea infrastructurii la nivel regional

- Răspândirea participării în proiecte de inovare, cercetare şi dezvoltare în TIC în cadrul iniţiativelor internaţionale
- Finanţarea iniţiativelor în domeniul inovării în TIC în România

* **Buget**: 60,5 mil euro

Măsura 3: Competenţe digitale

- Dezvoltarea competenţelor digitale începând cu educaţia timpurie şi până la învăţarea pe tot parcursul vieţii, prin educaţie formală sau non-formală, prin cursuri certificate /necertificate;
- Susţinerii din fonduri publice cursurilor recunoscute de piaţă pentru calitate şi cerute de către firme / participanţi, chiar dacă acestea nu sunt certificate.

Măsura 4: Susţinerea resurselor umane din domeniul TIC

- Încurajarea angajării resurselor umane in TIC, inclusiv a celor fără studii superioare;
- Acordarea de facilităţi fiscale pentru angajaţii din domeniul TIC, inclusiv pentru cei fără studii superioare.

Buget total: 663 mil Euro

Responsabili: MCSI